

Noorte Eku

Warasuwe õhtul

Nr. 6 ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ ◻ 1924

„Kristuse ja koguduse eest“

Eesti Usklikkude Noorte (Uskude waheline) C. E. Liit.

Juhataja: K. L. Marley — Tallinn, Kotsepu tn. 6—2

Kirjatoimetaja: J. Peipmann — Tallinn, Allika tn. 5—6

Laekahoidja: A. Pitkjaan — Tallinn, Siimeoni tn. 19—2

„Noorte Elu“ — toimetuse aadress: Tallinn, Kotsepu 6—2

„ „ — talituse „ „ Luise tn. 11

„ „ — kirjad „ „ Postkast Nr. 284

Issand kuulleb.

Issand tundis oma äravalituid rahwa seisuforda, kui nende ike Egiptuse orjakojas ifka rasfemaks läks. Nende ägamine kostis Looja kõrwardesse. Kannatusstarikas sai täis. Kuid Jumala wägew film pani kõik tähele (2. Moos. 3 : 7). Müüdkli tunneb Issand kõige oma rahwa kannatufi ja ka sinu wiletsufi ja hädasid. Müüdkli kuulleb Tema, kui meie palume, mida tõesti tarwis on. Jumala laste tarwidused on ifka nende tawajef Issa tahtmisega ühendatud. Ega meie soowid wõi Tema tahtmise wastu käia. Kui palume Ta tahtmise järele, siis kuulleb Tema meid, ja kui Tema meid kuulleb, siis saame kindlasti, mida palume. Kõik, mis sul tarwis on, palu usuf, sest Issand tahab, et meie kõigi tarwidustega Tema poole pööraksime. Mii kui Ta ütleb: „Paluge, siis peab teile antama“ (Matt. 7 : 7). Mii lihtsalt, kui on öeldud, paluge, nii loomulik on ka see, et meie saame, mida palume. Kohutaw oleks näha seda kahtlase meelega palutud palwete hulka, mis kui Raini ohwri suits maailma udupilwedesse kaob, ei neid kuulda eladeski. Mis pära? „Puudub usf, mis Jumalat suureks teeb“. Jumal ütleb: „Kes palub, see saab“ (Matt. 7 : 8). Usf on wõim, mis purustab ahelad ja teeb wõi-

matuid asjad wõimalikuks. Usf on meie wõidu ja palwete kuulmise pant. (1. Joh. 5 : 4.) Issand tahab meid rikkaks teha, kuid see wõib ainult sel kombel sündida, kui meil Tema järele alaline tarwidus on. Ta tahab meid enefega alalise ühenduse wiia. Paluja-laps wõib julgesti oma Issa poole pöörata, kes heldest südamest lapse puudust tahab täita. Riisama tahab meie Issand näidata, et Ta rikas on kõikide heaks, kes teda appi hüüawad. (Room. 10 : 12.) Tema rikkused ei ole mitte ükfi Ta oma jaoks, need on ka ta laste heaks määratud. Kui meie palume, siis ilmuvad sedarohkem meie puudused. Kui Issand meie peale waatab, siis nagu tahaks Ta öelda: „Teie olete kõige oma rikkuse juures kerjusjed, kuid ärge kartke minu juurde tulla“.

Kui Issand wõib meid rikastada, siis peame tõesti enne endid kerjustena tundma, sest ainult waeleid tahab Tema täita oma heade andidega. Saame siis waesteks ja peame meeles, et Tema tahab meid hädas ja puuduses aidata.

Olgu meie süda Tema poole pööratud, siis wõime Taaweti wiisil hüüda: „Pööra oma kõrw minu poole, Issand, ja saada mulle abi!“ (Laul 31 : 3). Joh. Peipmann.

NOORED!

Ilmuge oma konwerentsile 1. nelipühi pühal rohkearwuliselt. Kes ei saa tulla Tallinna, see palugu kodu Issandalt õnnistusi ja tarkust kooswiibijatele.

Noorte Elu

Gesti Üskliffude Noorte C. E. Liidu häälekandja

Nr. 6

Neljas aastakäik

1924

Unustatud tõde.

Jsa, üttele mulle tõtt, üttele, kas pean ma tõesti nüüd surema. Pean ma nüüd astuma pikka ja lootusetu igavikku" — küsis ahastades wiimseid surmavõitlusi võitlev ja murtud noormees.

"Küll nüüd ikka vist nii läheb" — vastas tugev mees, kelle hääle sealjuures värises ja filmisse piharad ilmusid walulisest meeleliigutusest, istudes armsa poja woodi ääres.

"Kuid isa," jatkas noormees — "kui ma tõesti pean nüüd surema, kas ei tahaks sa paluda mu eest, sest mina ei ole päästetud. Minewik on must, tulewik pime ega ole mul seda rahu, mida süda igatseb — O isa, mina ei ole sind kunagi näinud minu eest paluwat. Kas ei tahaks sa seda nüüd teha, kui mina pean surema — surema!" hoigas haige, purtskas nutma waigistamatult ahastawat nuttu.

Poja ootamatu palwe tegi aina tummaks isa. Isa oli ju harilik maailma mees. Aastakümned tagasi oli ta juba unustanud õnnistatud palwekunst. Wõõras oli waimliselt surunud inimesele patuhäda. Kuigi oli ta waremolt neist asju mõelnud, aga kui elu astus ette ja ärimured ning mõned muud huwid waldasid meeli, siis hukkus ka igatus Jumala järele sinna aja mürasse. Selles müras südametunnistustki wähehaawal wakis ja uinus nii, et põhjalikult unustusse jäid siemise inimese hoolekand ja igawesed eesmärgid, kuna maised huwid wõtsid kõige aja ja jõu ning selle eest pidi ohwerdama kõik, just kui olekski siin maa peal jäädaw asukoht. Kui siiski wähest elutust sai wõitmatust, siis otsiti sellele arstirohtu tantsumaalidest, kinodest, restoranidest ja kõigest, mis aitas surmata hinge nalga.

Ja läks see elu niigi — ilma Jumalata ja ilma päästmiseta ning oleks läinud, kes teab kui kaua, kui mitte see ootamata äkiline haigus poleks wahela tulnud.

Nüüd oli "tee püsti tõusnud". Toas asemel lamab nooruke — päästmatuna hädaldades ahastustis. Peaks paluma, kuid ei oska — ei wõi.

Pea käte wahel istub seal nüüd abitu isa. Sel filmapilgul pidi ta uuesti kaaluma oma suhteid Jumalaga ja ristiusuga. Ta mäletas hästi, kuidas enne oli kofku puutunud elawa ristiusuga, mäletas ka, kuidas oli annud mõni kord sellele pilkeli arwustusi, nimetades seda sehtiks, lahkusuks, ja märatsemiseks ning seda wälja naernud. Kuid nüüd ei pääsnud enam naeruga. Siin ei aidanud enam suutunnistus ega nimekristlikkus, kus oli tarwis tõsi abi. Seda aga ei wõinud anda kõige paremgi inimene — see oligi just walus — sest siin oli küsimuses surematu hinge päästmine.

See oli Issand ise, kes ilmliku kodu kinni hakkas. Oli jõudnud aeg näidata, et ei aita kõige paremadki maised asjad — ei haridus, ei teadus, kui päästmine selles ainjamas nimes puudub. Raske oli kool, milles seda tõde õpetati, kuid wähemalt ei aidanud.

* * *

— Noormees juri.

Weel liikusid huuled wiimised korrad, et siis igawesti tarduda. Südamel löögid waikisid, hingamine lõppes ja hing astus igavikku.

See oli wägew lõök muretule kodule. Näitas, et see mõjus ja tõi esile mõnda meelemuutust ligidastes omahetes. Kuid see oli waid filmakirjaline. Tundmused olid walusad ja arad ainult niikauaks, kui Issanda mõõgaloogi haaw oli lahti. Kuid kui päewad möõdufid ja unustuse lumi jadas kurblikkude mälestuste üle, siis wähehaawal pöördi tagasi endisele teele, mille tulbad näitafid põrgu poole. Räägiti küll surmufest, tuletati meelde armsaid mälestusi, kuid ühest asjast waigiti — sellest patuhäda, milles surija wiimised filma-

pilgud wõitles. See oli Jumala kutse ja hoiatus neile, kes jäid weel armuajasse ja sellepärast sellest waigitigi.

Nii see ikka harilikult maailmas läheb.

Kui inimesed on astunud igawikku, siis räägitakse sagedasti ühiskondlikest harrastustist ja tõist maa ja rahwa heaks, kuid surmawõitlustist waigitakse. Ei räägita sellest põrgust, milles ju mõned wiimseil filmapildudel endid tunnawad, ei räägita sellest ksendawast hädaft milles mõned offirwad Jssandad — need, kellele enne kõik kõigis oli selle maailma teadus ja kunstid, selle toredus ja uhkus.

Miks ei kõnelda?

Ah, sellepärast, et siis tuleks ilmsiks raske tõde. Tõde, mis Jumala kohtuna kajaks igale ülemale ja alamale, et on irwitaw pettus teenida seda maailma ja huffuda kord oma pattudes. See oleks waldawam

kui mingi maapealne jutlus, jutlus igale pöörmatule: „Sinugi saatus on samasugune kord, ühesugune pime ja lootusetu, kui ei paranda meelt“.

Nüüd on fiiski aga nii, et inimesed parema meelega peidawad iseenda eest tõe ja elawad teadmatuses surmatunnini, ärgates siis liiga hilja, selle asemel, et oleks armuajas parandanud meelt ja alandanud Jssandad otstima.

Ja ikka uuesti ja uuesti kordub see kurblik näitemäng: inimesed lähewad ilma meeleparanduseta ja päästmiseta pimedada ipawiku ette ja waiuwad hauda kaewates ja ksendades. Kuid järelejääjad topiwad kõrwad kinni neile ksendusile ja jatkawad elu ahnuses, kaduses, effituse ja nimekristluse sidemeis, kuni ta ise wajuwad kord päästmatutena igawikku.

„Ruorten Todistuksesta“ P. S.

Risti wari.

(Dr. Johann Watsoni järele J. W.)

Üks meieaegsetest kunstnikkudest, uurides wanaaegseid pühapilte, maalisk pildi, mis kujutab Maatsareti puusepa tuba õhtuajal. Lihtne töötuba on täidetud loodenewa päikese pehme walguwega. Lihtsad puusepa tööriistad ripuwad seintel ja lahtisest aknast paistab kauge taewa sina. Puusepp pärast pikka wäsitawat päewa seisab ukse juures, wälja sirutades wäsinud käed, ja ta wari langeb risti kujuna üle toa. Selle pildi lihtsate joontega maalisk kantsnik Jeesuse maapealse elu täielikult, mis eraldab Teda igast inimesest ja jätab meie meelde tumeda warju ja täidab meid lõpmata kurbtusega. Elu, täisk waewarikast tööd. Ja see mees, kes nii palju head oli teinud, selle peaa krooniti oksakrooniga. Tema löid ülekohtused inimesed risti. — Kõik ta elu oli tundidesse jagatud ja kõige tõsisem, kõige raskem tund löi Kolgatal; sellepärast on kirjutatud: „Jeesus teadis, et Ta tund on tulnud.“

Õesmärk, mida meie näeme kaugelst, ei ole mitte surmaorg, waid kuldne hõiskaw elu. Noor ema, hoides kätel oma wäikest lapsukest, loodab näha teda ükskord täies elu wärskuses ja jõus, ja palub, et see suureks sirgub — noormees näeb ees kaugel pikka tulewiku ja loodab temale usaldatud ülesanne lõpetada wanaduses. Ja wanake, unustades omad aastad, elab oma poegadega ja pojapoegadega. — Meie ei ole sündinud mitte surmale, waid meile on antud elu. Meie töötame, kõik meie meele mõtted ja püüdmised on elada, — meie tahakime ennaft nii kindlustada surma wastu. Jumala kõrge tahtmine on jagada elu — ka piibel jutustab elust, täielikust, wabaft, rõõmsast. Ta jutustab inimestest, kes armastasid, heitsid abiellu, kes püüdsid üllemat eesmärki ja surid kõrges wanaduses. Ja Jeesus tahab anda meile elu, ilusa, jäädwaga ja piiblis leiame meie, et elu on suurem ja wäärtuslikum kui surm. See on tähelepanemiskäär, sest nii paljud raamatud ülistawad surma, kuid sellest põlatud piiblist woolab elu — ta kiidab ainult elu. Ewangelistid kirjutawad Jeesuse sõnu, mis on täisk elu: „Mina olen eluweel!“ „Mina olen eluleib!“ Kaks neist jutustawad, et Jeesus on neitsist sündinud; neli nendest, et ta on risti löödud; kaks nendest kirjutawad ta

wiimseid sõnu. Kõik maailm ei jõuaks neid raamatuid mahutada, kus oleks ta elu üles kirjutatud, aga Tema sõpradel oli ainult kõige ülem sündmus Ta surm, sest et ka surmast Kolgatal woolas elu üle terve maailma. Jeesus istub lauas kaheteist oma jüngriga — siis oli leib ja wiin kui ta surma ettekuulutajad. Ta kannatused olid ju Wanast Seaduses ette kuulutatud weel enne, kui ta oli sündinudki; see ohwer oli ette öeldud, ja Taawel helistas kurwalt, kaeblikult leina wiise oma kandel — Ta õhkeid Kolgatal püüdis järele aimata oma kuldkeelisel mäguriistal. Ennem kui Jeesus oma tööd maapeal algab, läheb ta ristija Johannele juurde ja see näeb Temas „Talle, kes maailma patud kannab.“ Ka Jeesus ise teadis oma tulewiku ja musta palistusega käib see läbi Ta õpetuse. Tema on see koda, mis maha kistakse ja kolme päewaga jälle üles ehitatakse — niisu-üwa, mis maas peab surema, hea karjane, kes oma elu jättis lamaste eest. Ta näeb ennaft ohwrialtaritel ja ta ise loeb, mis on kirjutatud Tema kohta Wanast Seaduses (Jes. 53 : 7.)

Kui jüngrid tahawad ühes Temaga aujärjel istuda, siis ütles Ta neile, et nad peawad ennem sedasama karikat jooma, mida Tema on joonud. Ta kannatas äraandjat oma jüngrite hulgas, Ta keelas jüngritel mõõka tarwitamast Keetsemanis, Ta ise wabalt andis oma käed siduda. Harilised inimesed, samm sammult jõuawad kõrgemale: Jeesus aga läks samm sammult wiletsustesse, kuni tume wari kattis Teda Keetsemanis. Kolm korda oma elus seisis Jeesus waimus õige ligi — Kolgatal. Siis kui Nikodeemus Ta juurde tuli õõsi ja Jeesus rääkis temale, et inimese Poega peab samuti ülendatama, kui Mooses ussi kõrwes on ülendanud:

Ja Nikodeemus alles siis mõistis neid sõnu, kui ta Jeesuse ihu ristilt maha wõttis. Kapernannis hakkas Ta armuõpetust kuulutama koguduskodas, rääkides eluleiwast — ja wõrdles oma ihu elawa wee, elawa leiwaga — nägemata wägew jõud kiskus Teda risti poole. Ja kui wiimane kord sõitis Ta Jeruusalemma, nägid jüngrid rahwast hõiskawat, kuid Jeesus oli kurb, Ta teadis, et see rahwas, kes nüüd hõisates Temale au andsid, warsti wihas „löö risti“ karju-

wad — ja kui kõik inimesed rõõmsasti Paasapiiha pidasid, kogus Jeesus kõik omad jüngrid kõrvale ja teadustas neile oma ligijõudwat surma.

Wõis mõelda, et Jeesuse ülestõusmisega kaob ka rist — kuid ta paistab weel heledamalt, ka kesk pimedat ööd, ka kesk tormi on meil risti warjus rahu ja õnn. Kahtlewale jüngrile ilmus Ta täis ilu ja walgust, näitas oma haawatud käsi ja jalgu, kust woolas weri nii püha. Heledalt paistab meile rist Kolgatalt — sest taht woolab elu. Ap. Paulus õige kirjutab Jeesuse elust, aga Tema rist on ristiusuõpetuses esimene ja wiimane, ap. Johannes näeb „Talle, kes on tape-

holman hunt

Risti wari

tud, autroonil istuwat.“ Ristiusul on selle kuulutamise, kes on risti löödud, ja kes võitis surma ülestõusmisega. — Kristuse kanatamisest ja Ta ristisurm on päästjaks, on terwiseks uskliku hingele ja usklik hingab waikeltristi warjus. Inimese hing, kes rändab pimedas ja poris, efsinud hing, kes on jõuetu ja wäsinud, leiab rahu ainult Kolgatal ühendatud Päästjaga risti all. Rist tähendab võitu, ristilöödud Jeesusega võidame maailma ja kõik muud kiusatused, jah ainult Jeesusega käime dieti kitsast elutee rada, ainult Jeesusega — Tema juhib tormisel merel laewa eesmärgile . . . kaugeisse ilusasse kodusse. . .

Lammaste jälil.

Kui kewadine soe päike on meie maad talwe koor- mast wabastanud ja aasad halja rohuga kaetud; siis on ka lammaste karjad nende karjaste saatel wäljas ja toidawad endid rõõmuga sellest, mida Jumal on annud. Ka noored inimesed elukewadel ruttawad karjadena wälja, et otsida oma igatsewale hingele midagi kosutust. Nad saawadki seda maitsta, mille juurde neid juhataatakse, olgu hea või halb. Ka uskliku hingest, kes Jeesust südamest armastab, tõuseb igatsew palwe: Anna mulle teada, sina, keda mu hing armastab, kus sa oled karja hoidmas, kus sa seda lased maas seista lõunaajal; miks pean ma olema kui kinni kaetud sinu feltimeeste karjade juures. (Ml. 1. 1: 7). Kus on Jeesuse kari lõomas? Imelik on niisugune mitme meelest. Nagu efsinud lammast käib ta ühe karja juurest teise juurde, (Saksak. piibli tõlge: das ich nicht hin und her gehen müsse bei den Herden deiner Gefellen) otsib, leiab küll feltimehi, kuid mitte seda üht. Karjafedki märkawad otsijaid, mõni nimetab teda hulguks, teine rumalaks j. n. e. Miks pean ma kinni kaetud olema, miks

ei mõista keegi mu igatsust? See on seisus usuelus, millest palju aru ei saada. Alla wäljspiidi iluta, palged on mustaks kõrwetatud tagakiusamise-palawuse all, oma ema, laste poolt wihatud Naatsareti wõdra- ufuline. Ei tea misjuguft karja või karjast ta otsib, ütleb mõnigi pahaselt. — Kuid karjane, kes paljudele wõõras, see tunneb teda. Nägemata huultelt kostab hääle sellele otswale hingele kõrwu: „Kui sa ei tea, sina ilusam naiste seas, siis mine wälja lammaste jälgede peale“. Siin pildil näeme lammaste karja, misjugune üksipidise waatega rahulikult ühises sihis edasi liigub. See on palju teistmoodi kui meteag- sed karjad. Ma olen oma lapseõlwest saadik õp- pinud lammaste karju nägema ja tundma. Tean, kuidas nad rahutud on, kuidas neid oraselt ja keelatud kohtadelt ära tõrjutakse ja koeraga minema hirmu- tatakse. Siis jooksewad nad sinna-tänna mitmele poole — wiimaks kuhugi aianurka hunnikuse kar- jase hirmu eest, kes nüüd rahulikult waatama jääb, et tunneb karja jälle oma wõimuses olema. Sõõmist niisuguses aianurgas lambad küll ei leia, sest see on

ju ammu paljaks jõõdud ja mudaseks tallatud. Imelik, et waimulikude karjadega wahest samasugune lugu on. Kui on niisugune kari kufagilt läbi läinud, siis on pärast raske aru saada, kas siin edasiminemise wõit tagastitulemise jäljed on. Meie maa karjased aga erinewad ühes asjas hommikumaa omadest: nad ajawad lambaid oma eeli. Aga meie pilt tuletab meelde hommikumaa-karjast, kes ise lammaste eeli lähleb. Meie kallis hingekarjane käib ka alati oma karja eeli ja ta lambad käiwad rahulikult tema järele, nagu sellelgi pildil näeme. Sest nad tunnewad tema häält. Aga wõõra järel ei käi nemad mitte, waid põgenemad wõõra eest, sest nad ei tunne wõõraste häält (Joh. 10). Jeesus on hea karjane. Ta tahab, et tema jüngrid temast eeskuju wõtaksid. Ka Peetrus, keda tema proowis, annab wanemaile ja juhatajaille, usklikkude seas head manitust! „Hoidke kui karjased Jumala karja, mis teie seas on, ja olge sellele ülewaatajad, ei mitte wastu meelt ega oma kafu pärast, waid hea meelega ja heldest südamest.“ Ta näeb aga ka kõlwatuid karjaseid, kes karja hirmuga eeli ajawad, kellest ta ütleb: „Ärge olge kui need, kes koguduste üle walitsewad, waid olge karjale märgiks“ (eeskujuks) 1. Peetr. 5: 1—3. Hea karjane wiib ära oma karja kõigist kardetawast kohtadest, wiib ära karjamailt ja altskalt, mis on inimeste jalgadega ära tallatud ja ära segatud, wiib ka wälja felttimeeste karjade hulgaft, kus felttimeel walitseb ja nõdremaid lambaid õlaga, puufaga ja sarwedega tõugatakse (Eseeck. 34: 19—21). Ta wiib neid noore rohu maale — see tähendab, tema wiib usklikud ikka uutele läbielamistele. Uued maitsemised Issanda helduseft on nendel igal hommikul nagu Jisraelil kõrwes manna. Wiib neid hingamise wee juurde, mis igawefest kaljust wälja woolab (Joh 7: 37—39). Wiib kõigist ekfitteedest ja inimeste jälgedest õiguse jälgedele peale oma nime pärast (Saaw. 1. 23: 1—3). Need lammaste jäljed, ehk nad küll nii wäikesed ja kitsad, on siiski armsad ja ilusad. Nad on hea karjase järel käinud, ka surmaorust läbi täis julgust, rõõmu ja rahu. Sest tema kepp ja sau olid neile trööstiks. Tuhanded tallekesed on Ta juba surma-joest läbi kannud oma suure ühise karja juurde. Tahad ja kallis noor sõber ka kord temast kantud saada läbi surmajõe igawese rahu aafadele? Kas on sinul ka pruutlik igatus tema järele, mida ükski teine ei suuda rahustada kui ainult hea karjane Jeesus? Siis otsi tema ja ta lammaste jälgi. Otsi südamlikus palwes põlwele oma toanurgas ehk kus tial wõid. Ka sinulegi awab Püha Waim, see uksehoidja, Kristuse kui lammaste ukse, et wõid tema kaudu sisse minna. Püha Waim wiib sind tema sõnasse, wiib Jeesuse haawusse ja südamesse. Seal lõpeb sinu oma süda ja sõnad. Su hing armastab siis üht ainust. Selles ühes Kristuses on ühte wõetud ka tema terve ihu. See ongi see kari ehk kogudus (Kolof. 2; 17). Weel tahab Püha Waim Jeesuse lambaid wälja wiia kõigist inimeste seadmistest ja õpetustest, wiia Kristuse surma teele. Seal omandame õige lamba seijuse, Kristuse kaju. Seal on meie ümber kohtumõistjad, teotajad ja ristilõõjad. Meid maetakse maha, kiwid ja pitsereid pan-

nakse peale, wahid juurde, nende läbi, kel wõimus käes.

Meie elu antakse surmale inimeste läbi, aga meie oleme warjule pandud Kristusega Jumalas. (Kal 3: 3). See on õnnis hingamine, kui hingab Kristuse kari lõuna palawuse ajal. Kord tulewad ette jälle need, kes inimeste kätte läbi on siit maa pealt ära kaotatud, kui Kristuse kari. See on ülestõusmine, mis oma au ja wäe poolt esimene on. Sellest saawad osa ainult need, kes elawad Kristuses ja lähewad magama temas. Ei suuda neid siis enam ükski wägi ega wõim takistada. Ülestõusnud Jeesus hüljab ja nad kuulewad tema häält. Halleluujad! Seepärast armastab mind Issa, sest ma jätan oma elu, et ma seda jälle wõtan (Joh 10: 17). See on ilus eeskujus suure karjase poolt kõigile lammaste hoidjaille. Lammaste eest kõik teha, ka elu jätta — kõik karjased ei taha nii teha ega hooligi lammastest, kui aga ise kafu saaks. Piibel räägib karjastest, kellele Jumal prohwetite läbi ütleb:

Häda teile, karjased:

Et teie iseendid jõõdate, aga karja ei jõõda teie mitte.

Et teie tapate ja jõõte raswa ja katate endid willaga.

Et teie ei kinnita neid, kes haiged, nõdrad ja haawatud.

Et teie ei otsi ega saada tagasi äraaetuid ja kadumuid.

Et teie walitsete nende üle waljusti ja kange hirmuga.

Seepärast ütleb Issand: Tahan ma oma karja nende suust ära kiskuda, et see neile ei pea roaks olema: Ma tahan nende peale tulla ja neid lõpetada (Eseeck 34: 1—10). Prohwet Jeremia läbi kaebab Jumal: „Mu rahwas on saanud kui ära-kadunud lambad, nende karjased on neid ekfitanud ja neid saatnud tagasi mägede poole, nad on läinud mäe pealt mäe künka peale ja on unustanud oma paiga, kus nemad maas seijiwad“ (Jes. 50: 6). See on ekstitamine, kui lambad Siioni mäe juureft Kristuse karjast (Jees. 12: 23, 24) saadetakse tagasi mäeküngaste juurde, mis on inimeste kõrged paigad. Kuid seda teeb lendaw madu oma sabaga (waleprohwetitega) weel tänapäew (Jlm. 12: 3, 4); selle wastu on hea karjane oma lambaid hoiatanud: „Katsuge, et teid ükski ära ei ekfita“ (Matt. 24: 4). Nüüd tahame ka prohwet Sakariat kuulata. Tema räägibki kahesugustest lammastest: Ühed on lihawad, teised wiletsad lambad. Ka karjased on kahesugused: Ühed hoiawad lambaid walus, see on walitsewa kepiga — teised hoiawad lahke, see on trööstiva kepiga. Üks karjase seijus on palgalise seijus, kes peab ja kogub lamba karja omaks rikkuseks — teine seijus seab lammaste hoidmise eest palgaks ära-andmise nagu Jeesuski sai. Ja weel ütleb ta, et tapalambaid peetakse elus wiletsa lammaste pärast. Prohwet wõis waimu läbi imelikult ja selgesti neid asju ette rääkida, mis weel meiegi päiwil tõeks lähleb. Kel nüüd kõrw on, see kuulgu, mis prohwet waimu läbi räägib. Igaüks wõib selle järele wa-

balt walida, kumba karja ta tahab kuuluda. Lahke trööstiv kepp murti katki Kolgatal. Murti hea karjase süda, kust iial muud ei leitud kui trööstivat armastust. Seda karjast löödi, Ta lambad pillati laiali. Siiski ei jäänud nad waeseks lapsiks, weel tänapäew on tema käsi nende poole pöördud (Sak. 13: 7), ta hüüab trööstiwalt; „Ära karda ja pisuke karjake, teie wiletsad lambad, sest teie Jsa heameel on teile oma kunningriiki anda.“ Pärast, nagu prohwet räägib, murtakse katki ka walus-walitsew kepp. Ühjakas lähew wenna sõprus ja ühendus, mis inimeste seadmiste najal seisib, ja selle aset täidab siis karjase seisus üsna meeletu meele riistadega. See ei toida enam ühtki lammast, waid teeb neid ainult

jalutuiks. Niijuguse pimedada karjase peale tuleb mõök, nii räägib prohwet (Sak 11: 14—17). Siis tuleb see ainus õige karjane taewa pilwe peale. Tema suusõna on kui teraw mõök. Ta käes on raudkepp, millega tema wastased karjased kui lammaste wargad ühes nende karjadega Jumala suure surutõrre, see on kättemaksmise wiha juurde saadetak. (Jlm 19: 11—15) Kord saawad Talle wiha maitsta kõik, kes siin ta armastust on ära põlanud (Jlm 19: 15—17). Weel täna otjasta oma teed. Weel täna kuule hea karjase häält, kes kõiki armasasti kutsub. Astu täna nende lammaste jälgedesse, kelle karjane on Jeesus. Seda ei kahetse ja igawesti enam.

Joh. P.

Maailma peale waatamise hädaohud.

P. Sinfi kõne, peetud C. E. konverentsil 1923. a.

1. Moos. 3: 1—7; 2. Kor. 11: 3 ja Rooma 12: 2.

Warem, kui mulle ülesandeks anti sellest mõttest kõnelda, arwasin, et wõin teda küllalt kohajelt käsitada. Kuid mida enam konverentsi päewad lähenesid, seda enam kadus ta mu käest. Lõundsin ülesande raskust — rääkida hädaohutusest nii, et neis tõesti kohkudes hädaohutusi igaiüks näeks.

1. Kõige esmalt on meil tarwilik ära määrata — mis on maailm ehk mida mõistame meie selle sõna all?

Jätaksime siin kõrwale puht teaduslikud mõisted, mis praegu käesolewate kõnede puhul meisje ei puutu. Piibli walguusel saaksime anda talle lühidalt kokku wõttes kaks mõistet: 1. — maailm, kui meid ümbritsew päästmatute hulk (Joh. 3: 16) ja 2. — maailm seespidi meis s. o. lihahimu ja elufõrkus. (1. Joh. 2: 15—17).

Kui sagedasti olen Tallinna tänavatel käies waadelnud isejugusel tundel seda kirjut edasi-tagasi sõeluwat rahwamassi. Olen waadelnud nende kõigist elumõnudest hoolimata rahuldumata ja kurnatuid nägusid, tuime, ükskõikseid ehk traagilisi ja kahwatuid. Pätt on oma jäljed läbielamustes nende otja ette wajanud. Kõik ilma erandita on nad sifemiselt kni ka väliselt seotud nende kolme tugewa kõiega: lihahimu, filmahimu ja elufõrkus. Dnnatud wangid, kellel walguft pole ja sunnitud on orjama. Waluline tunne tahab mõnigi kord hinges tõusta neid waadeldes, teadmifega — need on päästmata hinged! Kõige välispidise jära, hülguse, lõbude ja elumaitsemise taga siiski hinges sügaw sünged orjaoõ. See, mu sõbrad, on maailm! Hükkuw allapoole wajuw maailm! Kui kahju, et nii mitmed õnnistustee-käijad ka sinna on langenud!

2. Jgal asjal on hakatus ja lõpp. Wahepeal aga

seisab lühem ehk pikem tee. Tahaksin siingi nüüd käsitada teed, mis maailma wiib — Zeeriku teed ehk hädaohtude teed.

Ja esimene samm sellel kurwal teel ongi waatamine.

Tihti on arvamisi, mis wõib olla waatamises hädaohtlikku? Ega's see pole kaagategemine ja ega's sellepärast inimene kofe pattu tee! Nii ilmsüütult, kui see sõna „waatamine“ ka kõlab, on ta siiski olnud tuhandetele langemiseks. Gewa ei teinud ju ka esialgu muud, kui ainult waatas. Minult waatas. Kuid mis oli selle tagajärg? Me loeme: „Ja naine nägi, et puu hea oli roaks, ja et ta filmabele himu tegi, ja et puu armas oli, et ta pidi targaks tegema; siis wõttis ta tema wiljast ja sõi jne.“ Waatamisega tekkis sifemine wõitlus ja lõppes kaotusega. Waatamise tagajärg oli äralangemine ja õndsuse kaotus, lõpp — needus ja lukutatud paradüis. Sedasama näeme ka Jisraeli ajalooft. Kui sagedasti langes Jisrael, Jumala rahwas, ebajumalate teenistusse ja põhjuselks polnud muud, kui et nad tähele panid paganate ebajumala-teenistust ja ohwerdamise wiise. Sellest oli küll, et ära langetada Jisraeli elawast Jumalast. Tagajärg oli muidugi Jumala kohus.

Miks on waatamine hädaohtlik?

Ta jätab meie hinge oma mõju d. Juba psühholoogiliselt teame, et waatamine meie hinge mõju ehk mulje jätab, mis hinges edasi elab. Muljed on mitmesugused selle järele, misugust asja waatame. Kõlbmata asja peale waadates jääb meie hinge ka kõlbmata mulje, kuna hea asi hinge hea mulje wajutab. Nii elame läbi siis kahesuguseid mõjusid — halbu ja häid. Tõendusena sellele olgu tegelik näide. On keegi proowinud juwel heleda päewa ajal päikesesse waadata, siis on selle tagajärg see, et ta filmi ära pöördes päikese pealt, ikkagi igalpool wirwendawat päikeseketast oma filmade ees näeb ja läheb tiiki aega mööda, kuni sest mõjust wabaneb. Päike jättis oma mõju meie filmi — päike jättis oma jäljed meie hinge woolamise kaudu.

Tean weel üht juhtumist oma elust, milles selgena mulle endale on kätte paistnud waatamise mõju ta suuruses. Öppides kunstikoolis tutvunesin ma ühe aja prantsuse kunstnik Gogen'i töödega. See aga jättis minusse paratamatult oma jäljed, mis awaldufid mu pärastistes töödes ja maalilistes katsetes. Kui kooliõpetaja mu töid pärast waatas, ütles ta naeratahes: „Teie olete hakanud Gogeni aimama!“ See oli õigus. See oli jällegi waatamise mõju, mis end awaldas järeleaimamises. Olen sedasama sagedasti ja tunduvalt weel paljudes teistes juhtumistes läbi elanud. Nähtuste kokkuwõttes on mulle wiimisel ajal selgeks läinud, et meie hing mitte iseseisew pole, waid ikka mõjude all seisab ja kannatab. Tahaksin wõrrelda hinge palliga. Et wiimast liikuma panna, on tarwis üht tõuget. Kuid mitte üksi liikuma ei pane tõuge palli, waid annab talle ka liikumise juuna, sihi. Samases juunas liigub pall edasi, kuni ta kujukilt poolt jälle uue tõuke saab, mis talle hoopis teistfuguse juuna wõib anda. Mõjud ongi need tõukejõud, mis määravad ära meie hinge kalduwused ja edasiarenemise sihi. Waatamine Zeesuse peale, mis meie konverentfi

moto on, jätab meie hinge mõju, mis teda liikuma ja arenema paneb jumalikus sihis — ja see on meie tähtis! Wastupidi aga — maailma peale waatamine annab meie tõuke arenemiseks maailma poole, kuni ehk lõpuliselt maailma satume. Kas pole siin suur hädaoht?!

Ja tihti me ei aimanudki, miks meie hing kannatab, miks me edasi ei saa usuelus ning pole arwesfegi wõtnud seda wälispidiselt ilmsüütut maailma waatlemist, mis on ometi süüdlane.

Piibililiselt leiame ka filmi äratähendatud olewat, kui kiusatusaknaid. Gewa wiidigi filmade kaudu langemisele, et ta waatas keelatud wilja.

Järgmine samm hädaohtude teel on lähene mine maailmale. On maailm oma mõju meisje jät nud, siis tuleb meil aegapidi (mitte ehk kofe!) huwitus maailma wastu. Tahame teda lähemalt tundma öppida. Gewa ka mõtles mao sofistusi kuulates: „No katsum, kas see nii on! wõib olla ta räägib ehk õigust. Minult üks õun wõtta — ega's see midagi pole“ jne. Tundsin kedagi meistrit sõja ajal, kes ka hea joomamees oli. Wabanduseks ütles ta: „Kuidas ma muidu wõin mõista seda elu, kui ma ise seda pole läbi elanud. Ehk, kuidas saan ma muidu aru Maksim Gork'i „Põhjas“, kui ma ise põhjas pole olnud.“ Kahju küll! Kui paljud lähewad seda proowima, kuid sinna nad abitult jääwadki. Omalt poolt arwan — kui tänapäew loeme enesetapmise juhtumisi ajalehtedest, ega's me ka wiimaks seda ei hakka järele proowima. Kumal inimene, kes nii mõtleb: „Proowin ka, kuidas see wabafurm on, kas on ka walus wõi on ta nii luuleline.“ Oh, seda huwitust ja järeletegemist, millega mimejed hakkama ei saa, kuid kõige rohkem kurjuses ja patuelus!

Loomulikult tulewad sealjuures kahtlemised enesearasjalgamise otstarbes ja wajaduses. Küsitakse kofe: Kas ma pean siis kõik maha panema? Seda ka! — kas see siis ka patt on? Ja nii läheb tee ikka lähemale Soodomale Loti kombel, kuni wiimati, nagu feegi mees, telgid Soodoma wärawasse aseme, selle asemel, et sealt hoopis kaugemale põgeneda. Ega see ka kofe sünni, waid aegapidi, samm-sammult, nii arusaamatult wahest iseendalegi.

Edasi järgneb ühendus maailmaga. Agab ilmliku seltskonnaga läbikäimine, mis kattes usule tules. Wõib olla tules enne arglikult oma endiste sõprade keskele ja kohtatesse, kus enne käidi — häbi filmis, nagu läbipeksetud koer — wiimati julgemini. Muidugi on maailmal sest rõõm. Läbikäimisest tekib sõprus — sallime nende wiise ja lubame seda endalegi, mida dieti hukka peakfime mõistma. Unustatud on Jumala riigi piir, see lödweneb, kuni ta meist hoopis tähelepanematuks jääb niihästi isiklikus wahekorras Jumalaga, kui ka seltskondlikus. Sagedasti sealjuures weel wabandatakse — kus on see piiblis keelatud? Oh, kui mitmed armsad Jumala lapsed on hakanud üle piiri sahkerdama maailmast konterbanti üle tuues, mis Jumala riigis lubamatu. Tihti on piirivalwurid ka liiga lubawad selles suhtes, noortele juurt wabatust jättes. Kas pole üks nähtus, mis wiimisel ajal nii sagedasti kordub — abiellumine uskumata poolega, mida Jumala sõna ei luba, üheks tõenduselks sellest salajasest ühendusest maailmaga.

Ega see weel nii ei jää! Edasi lähewad sammud

hüdaohtude teel, kuni ühendusest jõutakse wangistuseni. Pikka mööda, esiteks arusaamatult, kenade siidnõõridega hakkab maailm siduma. Wabandatakse, et olemegi veel paremad kui teised. Kuid maailm muudkui seob — üks kõis teise järele; kui noor hing wiimati ärkab, siis leiab ta end tugewate ahelatega seotud olevat, mida pea wõimatu purustada. Waene hing! Kõtkas, kes fõrd taewasinas ujus, on nüüd ahelais ja ägab.

Kord B. linnast ewangeliumi kuulutamaft tulles ühes teiste noortega, oli mul tung wagunis inimestele Kristuseft rääkida. Kui olin ühe kui teise juures seda teinud, nägin seal wagunis paar meest wiinastatud olekus. Küsisin ühelt neist: „Kas armastate Jeesust?“ Ta mõtles ja wastas siis: „Seda on raske nüüd lühidalt öelda, aga üht ütlen ma Teile noormees — kaft ifandat teenida ei saa! . . .“ Negapidi rääkis see mees oma minewiku — ja see oli kurb. Noormehena oli tedagi Jumala Waim üles äratanud ja kutsunud. Hakkas käima truuwilt Jumala rahwa keskel, aitas kaasa laulukooris, mida juhatafs paljudele tuntud wend K. Wõttis ofa ka wäljaõituseft laulukooriga mitmele poole. Kuid siiski jäi talle järele üks kõis, mis teda sidus — suitsetamine. Kõll püüdis ta usklikkude lähene-misel seda warjata. Sõbrad aga pakkusid ka omalt poolt, millele ta wastu ei suutnud panna. Ta jäi alla maailma himudele. Langes lõpuks veel joomisesse, mis algas ühe pitsiga sõprade poolt. Nüüd seisfs see mees mu ees kui õnnetu äralangenu, rahuta ja ilma lootujeta. Ütlefin, et ta veel ümber pööraks ja uuesti algaks, kuid mees wastas — ei saa enam. Wiis aastat oli ta usklikkudega kaasas käinud, kuid üks ahel jäi fakkilõitamata ja see wiis ta maailma. Ta oli õnnetu maailma wang. Ühel on ühtmoodi, teisel teistmoodi ahelad, millega kawal maailm neid siduda on saanud, riijudes kallist wabadust. Ilmikud asjad ja huwid on niiwõrd mõndagi sidunud, et ei saa enam aegagi hingedõnnistuse jaoks.

Wangistuse ja salaahelate tundemärgid ilmuwad ka kofe elus. Me kaotame tunnistuse jõu. Tean seda ifiklikkuseft läbielamistest ja olen seda näinud ka teiste juures. Omal reifil kuhugi maakonda jõudnud,

pidajime jälle koosoleku. Palusin üht wenda ka tunnistada Jeesuseft, kuid ta wabandas ennast. Õmeti oli ta enne nii elawalt Jeesuseft tunnistanud. Selgus, et maailm oli teda wahapeal jälle siduda saanud. Kui tihti waikiwad noored seltskonnas ja ei tunni-
sta mitte Jeesust. Miks? Maailma mõju — wangistus. Kui fagedasti peab noori sundima koosolekuil ja piiblitun-
dides rääkima — mis ei ole õige?

Teisefks riifub ta palwe wäe. Palwed, mis fõrd põlewalt taewa poole tungisid, kustuwad aegapidi. Altarile jääb ainult tuhk. Kui mitme noore palwealtarilt on tuli kustunud — ei julge enam paluda koosolekuil, ei kodu — ei palu ka wiimati üffigi. Wõib olla jääwad veel wormilised hommiku- ja õhtu- ning söögipalwed — rohkem ei midagi, kuni needki fõrd kustuwad.

Kolmandaks kaob tung Jumala sõna lugemise wastu. Piibel ei huwita enam. Igawaks muutub! Ei ole enam Elusõna. Süda on maailma täis. Ei huwita ka enam kuulutused. Lõpuks kaob ka koosolekuise mineku tung. Wabandus — ma wõin ju kodugi niifama hästi paluda ja piiblit lugeda — ega's mul pruugi nii palju lõpmata joosta! Oh, seal pole mund, kui ahelad! Õnnetud wangid!

Ifka edasi läheb hüdaohtude tee maailma poole, kuni jõuab maailma sarnaduseft. Aluse eesmärgi asemel — Kristuse kaju sarnaseks saada, muutuwad paljud päew-päewalt maailma sarnasemaks, mida ap. Paulus hoiatab — Rooma 12:2. Kui palju räägitakse Jeesuse sarnaduseft, kuid paljude juures areneb afi wastupidi — elust paistab maailm wälja. Teie olete maailma walgu! — ütles Jeesus oma õpilastele. Loomulikult on walgu fõ-

gile nähtaw — annab ifeennast ära. Mii on ka Jumala laps kofe efimesel filmapilgul ära tunda oma olekust ja elust, kui ta õiges wahekorras Jumalaga elab. Kuid fagedasti pole see aga mitte nii. Teenistuse kofhades, kus allawajunud Jumala lapsed teeniwad — ei tunne neid wõõrad, ei tunne tihti peale oma kaasteenijadki, kes need on. Siin on juba kustunud küünaldegaga tegemist. Kas pole siin juba maailma sarnaduseft jõutud? Kõll Joosep oma kirju kuuega ta wendade hulgaft ära tunti! Muidugi ei maksa siin ka enam kõik wagatsemised koos-

Kustub tuli.

Kustub lambi tuli —
Lõpnud õli.
Tahil hõljub sinaw tule wina —
Kustub pea seegi kuma.
Kaua wilkus hämar tuli,
Kuni wiimaks suri . . .
Templisse on tungind
Kaskeft sünged warjud.
Hinges öö . . .
Piirab pimeduse wöö.
Altarilt on kustund tuli —
Elu tuli suri! . . .

B. Einf.

olekul ehk ijegi kaasa töötada ja laulda Jumala rahwa hulgas. Egas asjata pole märkus, mida kuulsin mõnede noorte kohta kellegi poolt — „peenike maailm“! Millega wabandame seda!

Ja millest see tuli? Maailmaga ühes ikkes wedamistest. Waadake wanu abielu-inimesi — kas pole palju, nii palju sarnast nende näojoontes? Millest see? See tuli üheselamisest, üht meodi mõlemisest, ühede murede kandmisest — ühesõnaga „ühes ikkes wedamisest“. Nii ka usklikkude juures. Sarnased usklikud on siis weel teistele komistuseks. Maailm näitab ikka näpuga ja ütleb: Waata, mis sugune ta on — ise usklik! Mis sugused te kõik olete! . . . Nii olen sagedasti kuulnud. Kui paljud hinged jääwad päästmata just sellepärast, et allawajunud Jumala lapsed komistuseks neile olid. Mis sugune hirmus wastutus! Millega see hakkas? Maailmas elades hafati maailma peale vaatama. See oli algus — iseenesest nii ilmsüüta. Aga lõpus ütleb apostel: „Roer läheb oma offe juurde ja pestud emis jälle porri pöörlema“ 2. Peetr. 2:22. Hädaohude tee lõpeb hukatuses — pörgu tules. Ma kardan, et ma ehk küllalt tõsiselt pole suutnud seda kõike walgustada ega pimedat Jeeriku teed näidata.

Käisin hiljuti linna festhaigemajas haigeid vaatamas. Seal jutustas keegi haige. Meile toodi siia üks mees. Ta haiguse põhjus polnudki suur — saabas oli natuke kanda hõõrunud (See oli ju nii väike wiga!). Kuid jalg hakkas paistetama, mille tagajärjel toodigi haigemajasse. Leiti, et oli tekkinud weretihwtitus. Võigati maha jalg pealt poolt põlwe (kui suur kaotus!), kuid ka see ei aidanud ja — kolme päewa pärast juri see mees. . . . Suri! Millest? Ilmsüütust väikesest hõõrdumisest, mis aga elu wõttis. Tahaksin seda wõrdelda „ilmsüüta maailma peale vaatamisega“, mille juures paljud wabandawad — ah, mis see ikka teeb! Ei maha ju nii kitsarinnaline olla ja ikka iga tühja asja pärast karta! Jah, **maailma peale vaatamine wiib maailma!**

3. Mis sugused on need hädaohud, mis meid waritawad maailmas?

Kord jälle Tallinna tulnud, leidisin ma ühele tuttawale majaksele kinnistatud olewat kuulutust — „**Ettewaatust!**“ Siin on külgehakkawa haiguse juhtumine ette tulnud“. Sellega taheti haiguse laialilagunemist ära hoida, inimesi ettewaatlikuks tehes. Me peakime lugematu hulga asjadele ka sellejama kuulutuse külge panema — ettewaatust!

Esimene, wast kõige warjatam, aga siiski kõige külgehakkawam on uhkus. Maailm ei teagi muud, kui oma „mina“ arendamist. Nietsche õpetuse siisu ongi, et inimene peab üliinimeseks arenema — oma „mina“ igalpool maksma panes. See õnnetu mees on küll tabawalt wäljendanud omas õpetuses maailma hingeelu. Kuidas seda haigust ka usklikkude noorte keskel laiali ei lagune! Uhfustamine riietes, iseäranis linna-noorte keskel. Kõige uuema moelised ja toredad riided, paljad käwarred ja rind, juuste moonutamised j. n. e. Siitagi asjata raha pillatakse. Selle asemel, et kainelt ja korralikult riietuda, saawad mõned noored ju moe narrideks. Kellest see kõik on õpitud! Loomulik — maailmast. Uhfus awaldata ka kogu olekus, ülespidamises, komplimentides j. n. e. Oh, neid komplimente,

mis sagedasti weel nii kõrge wäärtusesse püütakse tõsta, kuid usuelu magedaks teewad. Usklik olgu tõine ja lihtne.

Teine hädaohulik asi maailmas on annete turu, kuhu palju noori meelitatakse. Sinna turule on läinud ja jäänud mitmed meie anderikkamad noored. Olgu see kunstis, olgu laulu, kirjanuse ehk kõne anniga. Jkka püütakse sellega wälja paista. Ja, kui usklikud küllalt ei kiida, ei ülista ega kätel ei kanna, siis minnakse neid andeid maailma kauplema. Maailm pakub ju rohkem maile! Seal plahutatakse ju laulule käsi, puistatakse kiidunawaldustega üle ja palju weel muud. Suuremate annetega noortel on ikka rohkem kiusatusi olnud ja neid on ka maailm rohkem püüdnud. Kui Jumal neile kallid annid on annud, siis toogem nad ka Jumala altarile ja austagem Teda!

Kole ja lubamatu on kõiksugu amiseerimine ja flirt, mis maailmas ju nii igapäine on. Kuid konterbandina on ta sagedasti ka usklikkude noorte hulka ligi toodud. Oh, neid fergemeelseid edwistamisi, sõnu õdede ja wendade wahel, mis on sagedasti kui mädapaise Jumala rahwa keskel ja õnnistused kinni panewad. Jõutakse juba ijegi niikaugele, õed ja wennad käies üksteise käe alt hakkawad kinni hoidma. Argem andkem paha eeskujul! Loomulik, et see meel nii kaugele läheb, et mitmed uskumatutega abielluwad.

Hädaohuks on ka pidud, teatrid, ilmlikud jeltskondlikud kooswiibimised, millesse maailm ise on uppunud ja püüawad ka usklikke noori kaasa kiskuda. On saadud niikaugele, et kristlikud kinodki on ajutatud. **Bone talle nimeks mis-tahes, maailm jääb ikka maailmaks.** Kole on weel, mis need elu pimedad sügawused endas peidawad — mis sugused tagamõtted ja mis sugused järeldused! Kui palju noori on eraldi nendes paikades oma elu ära mänginud ja porri wajunud. Hoidku Jumal meie noori selle eest!

Halwalt mõjub ka raha. Peenelt tuleb ta wahest Jumala rahwa keskele, iseenesest pealt näha ilmsüütu olemus. Ei taha sõdida ta olemasolu wastu üldse, waid hoiatada nende kalduwuste eest, mis ahnusesse wiiwad. Tihti tarwitatakse päris jüdametunnistuse wastaseid wiise ja abinõusid äri ja sisetuleku suurendamiseks. Ap. Paulus ütleb: Rahaahnus on kõigi kurja asjade juur, mida mõningad on püüdnud ja millega usust ära efsinud ja nemad on iseendid mitme waluga läbi pistnud 1. Tim. 6:10.

Ja mitmesugused piiblist kõrwalekalduwad õpetused: liberaalusteadaus, teosoofia, antroposoofia, müstika, spiritism j. n. e. on asjad, mille kohta peakime ütlemä — ettewaatust nende eest! Wäljamaad on meie selgeks näiteks, kuidas seal usklikud masfilijselt liberaalõpetusega kaasa on läinud, piiblit kui puht Jumala sõna ja Kristust kui Jumala Poega eitades. Kõik need õpetused on meie noortele hädaohuks. Mõnigi on liig julge nende suhtes — tahab neid uurida, kuid kaotab oma usu ja langeb. Kuulsin ühest noorest wennast, kes enne pöörmist spiritismiga tegemist tegi ja usupõlweksi seda weel uuris, kuid müüd aga kuulsin teda jälle usklikkude hulgast lahkuunud olewat. Argem olgem liiga uudishimulikud! Piibel, see wana ja ometi igawesti uus raamat olgu meie alus.

Oleks waft weel rohkemgi hädaohte maailmas, mida aga kõik siin ei saa puudutada.

4. Lõpuks waataksime weel, kuidas neist hädaohtudest ära hoida — pääseda?

Kõigepealt peame olema alati Kristuses, ja surunud kõigele maailmale. Minult selles seisukorras võime isoleeritud olla maailma mõjudest. Teiselt peavad olema meil ka lukutatud silmad. Põngem kiusatuse afnad luffu! Sellewastu aga awage nad dieti Jeesuse peale waatamiseks. Mäletan weel selgesti, kuidas kord wõitlused hinges suureks läksid — kiusatused olid tugewad ja tungisid kõige enam filmade kaudu sisse. Agas waim. Mõtlesin siis — Jumalat pole muud teed, kui minu filmanägemise ära wõtta ehk jälle peab Ta mulle ühed uued filmad andma. Ja ma tänan Jumalat, et Ta tõesti meile wõib salwituid filmad anda. Meie peame ka filmad ära pöörma maailma pealt. Waata ainult Jeesuse peale, mis ka meie hüüdsõnaks on. Wiimaks jääb järele weel walwamine. Meil on ikka waja walwata, et saatan kawalalt meid sūduda ei saa. Wahest oleme liiga julged, kui teatud seisukoha usuelus oleme kätte saanud. Kuid Jumala sõna ütleb — walwa! Kes ennaft arwab seiswat, see katfugu, et ta ei lange — ja ära ole suureline omas meeles, waid — kardad! Olen lugenuid kunagi juttu, kus kirjeldati üht koduõõda Inglismaal. Waenuliste wägede eest oli üks pool end kindlustanud kuhugi tugewasse lossi. Waistis wõimatu olewat seda kätte saada, ja ometi — ühel päewal langes see kind-

lus. Kuidas? Kaitfewäed olid pannud wahid ja sõjafalgad wälja igale poole hädaohtlikumaille kohtadele, kuid üks pool, kus müür dieti kõrge oli — jäeti ilma kaitfeta, lootuses, et waenlane sealt ikkagi peale ei tungi. Ja sealt waenlane jaatiski wõ ajal oma sõjamehed üle müüri ja — kants langes. Ei ole ühtki seisukorda usuelus, kust me langeda ei wõi, kui ei walwa. Mõtlesin, kui esimest aastat usus olin: kui elan 3 aastat usuelu — siis olen tugew. Kuid kui kuulfin ühest kui teijest, kes selles eas olid langenuid, sain aru, et see sejukoht weel küllalt kindel pole. Aga 10 aastat? Kuid jälle juhtusin kuulma ühest kui teijest usklikust, kes ka 10-aastase wõitlemise järele olid ära langenuid. Ja mõnigi, kes oli pea elu aeg wõidelnud, olid siiski lõpuks tuimaks ja leigeks jäänud. Oh, misjugused hädaohud! Müüd olen leidnud, et pole ühtki seisukorda ega wanadust, milles langemist ette ei tulla. Pole ka õnnistegija asjata õelnud — walwate ja paluge, et teie kiusatusse ei satu!

Olen wahest waadelnud tähtedest sirawat taewafooni ja sagedasti näinud, ka mõndagi neist alla langewat. Kurblik, kartlik tunne on ikka hinge siis jäänud ja mõtted on liugelnud äralangenuid Jumala laste peale, kes ka kord usutaewas kui tähed särasid, kuid siis alla pimedusse langesid. Isfand aidaku, et meie C. E. peres wähem neid langewaid tähti oleks, ehk üldse seda ette ei tuleks! Ja seda wõime siis loota, kui meie maailma pealt oma filmad Jeesuse peale pöörame. Olgu meie noorte hüüdsõnaks: „Waadagem Jeesuse peale!“

Õimene samm täielikku lunastusse.

Saksa keelest R. L. Marley.

Wäga õpetlik on läbielamus, mida Ameerikas õp. Washburn tegi, teel täielikku lunastusse — wõidurikkasse ellu.

Juba pärast oma uuestisündi, kirjutab Washburn, elanud ta nii südamlikus ofaduses Jeesusega, et tihti maitsnud Isfanda wäge ja tunnud end wõitjana patu üle, ehk küll need wõiduajad olnud üürikesed. Langemised kiusatuses, kui ka puudulik õpetus wiinud teda wiimaks arwamisele, et Rooma 7. peatükis kirjeldatud kurb seisukord normaalseisukord on. Õpetuse aga, mis seletas, et juba selles elus on wõimalik wõidurikkast, patustwaba elu elada, heitis ta kui hirmsa ekfioõpetuse ära. Ühel õhtul juhtus kuulma kõnet, mis tema läbielamustele ja arwamistele otse wastu käis. Kui pärast kõnet sammus kodu poole, ütles ta endale: „Need inimesed awaldawad üht kohtlast ning rõõmsat muljet. Ka on nad elu, milles elan, wäga dieti kirjeldanud, aga nad ütlewad, et on sellest wälja jõudnud.“ Kodu wõttis ta asja põhjalikule piibli uurimisele ja leidis, et piibel tõepoolest õpetab wõitu patu üle ja täielikku lunastust, misjugune on ka normaalse Jumala lapse elu. Niisama leidis ta, et seda seisust usu ja P. Waimu läbi wõib omandada, et P. Waimul on jõudu neid, kes usus end tema hoolde annawad, patu wõimusest wälja tõsta ja wõidurikka elu läbielamustesse aidata.

„See on nii piibli tõde ja see tõde on ka minu

jaoks olemas,“ ütles ta endale ühe õnnistatud päewatõõ lõpetusel. „Seda seisust ei saa ma mitte oma jõupingutuste läbi, waid Isfanda arm peab seda mulle omal ajal P. Waimu läbi kinkima. Kindlasti tahan ma uskuda, et Isfand ka mulle seda kallist seisust omal ajal ja omal wiisil kingib, mida tahan waikselt ootama jääda.“ Selle läbi oli Washburn wõtnud Jumala wastu seisukoha, mida tahaksin nimetada „hingawaks usufeisukohaks.“ See hingefeis sarnastub päewaajale looduses, kui kuuma päewapalawa järele õhtutunnil õhk muutub jahedaks ja waiksaks, nii et karastaw õhk taimestikule elustawat niiskust saab kinkida. Ka inimhingele wõib ükft siis Jumala lunastust-toow arm osaks saada, kui see on jäänud waid oma Isfanda ette kui õhtune loodus. Washburn langes põlwele ja tänas südamest Isfandat täie lunastuse eest patuwõimusest. Tänuikus meeles mahutas ta lapfelikus usalduses oma hinge truu Isfanda kättesse, teda tänades, et ta omal ajal ja omal wiisil tema südame igatsust waigistab. Pärast palwet heitis ta woodi. Niisama kui keha puhkas woodis, puhkas ka hing end wälja kõigist enesepühitsusest. Sügaw-rahuldaw usaldustunne täitis hinge, sest kõik oli usaldatud Isfandale. Waim hingas Jumalas.

See usu hingaw seisukord on puhkaw ja ühtlasi tegew seisukord, esimene tõesti tagajärjerikas samm teel täielikku lunastusse. Mingijugune omapühitus

ega parandus ei tõmba maha armukastet meie hingele, niisama vähe nagu looduses seda torm ja päikesekuumus korda saata võivad. Sel vootavhingaval seisukorral on hing imeliselt vastuvõtlik ja iga õnnistusele avatud.

Kui Washburn teisel hommikul ärkas, oli ta hing nii vaikne ja kastetud nagu looduski varasel juvehommikul. Hing oli waba oma tegewusest ja waatas lihtsas usalduses Jeesuse peale. Selles waikses hingerahus ärkas aimdus elust, mis usus Jumalapojas elatakse. Tänuликus usutundes võttis ta selle uue eluseisuse vastu ja mõistis, et Kristus on meie isiklik elu. P. Waimu läbi lasseb ta end hoo wata meie kogu ihust ja hingest läbi.

Elawas usus sai Washburn Kristuse kui päästja kõigist pattudest vastu võtta. Enne kui Kristus meie eluks võib saada, peavad meie oma püüdmine ja mured juhutama usu hingawale punktile. Kui

meie tegewus waikib, algab Jumala tegewus meis. Nüüd omandas Washburn sügawamad pilgud Jumala sügawustesse ja patumõiste ja tundmus muutusid nii õrnaks, nagu see warem ainult kõige õnnistatutel filmapilkudel temal olnud. P. Waim õpetas teda filmapilk filmapilgu järele jääma Jeesusesse. Kõik eluallikad olid nüüd Jeesuses. Kõik õnnistused, nii aulised nad ka oleksid, ei pea meid ära nihutama hingawast ususeisusest. See punkt peab jääma alaliselt.

Usk on imelik võim, ta tõuseb üles kotka tiivul ja sammudes ei wäsi ta. Usk joob Jumala rahu allikast, mis ülem on kui kõik mõistmine, ta armastusest, mis rohkem on kui kõik teadmine. Enne aga peab usk hingawale seisukohale jõudnud olema, kus kõik on üle antud Isa kättesse ja kus üksnes veel temalt kõik oodatakse. Usuhingamine wõtab mured ja toob rahu ning wõidurikkama, selgema elu.

Poti tüfid.

Kellegi aedniidu kolikambriis seisis fõrd üks lõhine wäike sawist lillepott, mille küljest üks tüff oli ära löödud. See lillepott ei soowinud midagi rohkem, kui veel fõrd mõne lille eluasemeks tarwitatud saada.

kaswawaid imeilusaid taimi näha ja kuidas neid wälja kaewati ning pottidesse istutati. Iseäranis meeldis pottile üks ime õrn walge liilia, mis küll üks kõige ilusamaist lilledest oli. Ühel hommikul, kui aednik selle

Õhtune paltve.

Nädalad ja kuud läksid mööda, ilma et tema joow täidetud oleks saanud. „Oh ma tean ju, et näotu ja wigane olen“, kaebas pott, „aga fiiski saaks minusse panna mulda ja nõnda võiks minus veel mõni wäike taim kaswada. Kuidas kaitseksin ma tema juuri!“? Kuid paistis, kui oleks meister selle poti täiesti unustusse jättnud. Pott wõis läbi lahtise afna alati aias

lille juures talitas, tuli ta äkitselt oma töö juurest ära ja astus kolikambri, wõttis katkiläinud lillepoti ja wiis ta wälja. Oh seda rõõmu, mida tundis pott, et teda ometi wiimaks tarwitusele wõeti. Kuid ta oli rängasti omas arwamiises efsinud, seft temasse ei istutatud ühtki taime. Aednik pani teda ühe kivi peale, wõttis haamri ja lõi teda wäikesteks tüffideks ja pani neid fiis ette-

waatlikult juure poti põhja, raputas mulda sinna peale ja istutas selle ilusa lillia siise.

Madalad ja kuud möödufid. Kuidas häbalbasid ja faebasid poti tüfid pimeas mulla all, oli see ju kord ise olnud tore pott, mille killud siin unustuses lamafid: „Miks on ometi minu meister seda teinud, nüüd ei wõi ma temale enam mingit kasu saata!“ Ühel päewal aga kuulsid poti tüfid oma isanda healt, kes ütles: Selle wäikese poti killud on tõesti oma kohut täitnud, sest nad imewad wee, mis lille peale walan enesesse ja annawad seda jälle lillia juurtele õigel ajal tagasi. Minu lilliate kuningannal on sest ajast kolm korda

nõnda palju õisi ja seda kõik potitübid läbi, mis lillepoti põhjas. Just selleks oligi mulle seda wiletjat, fattist astjat tarwis“. Oh kuidas rõõmustasid selle üle poti tüfid ja olid oma saatusega täiesti rahul.

Ja sina, kes oma taewase meistri teenistuseks walmis oled, kas mõistad sa nüüd, et Tema just wiletjaid, oma jumaliku armuhamriga rufukspektud astjaid wajab, olgu see ka alamaks teenistuseks, mis kellelegi filma ei paista, kuid kallis on Jõhanda meelest? Wase teda wabalt oma eluga talitada ja ära kirjuta temale mitte ette, kuidas ja kumäs Tema seda tegema peab.

„Taewa poole.“

Ma elan!

Kewadõhtu.

Päike suudleb weel kord helerohelisi lehekesi, mis alles hiljuti pungadest walla pääsnud, suudleb pehmet noort rohtu, mis aralt end süsimustast maapinnast wälja sirutab, suudleb õhtusel tuulel tasa-õõtsuwate kewadlillede peakesi.

Raske, jooawastaw nartsisside lõhn täidab õhku. Ja pikemaks muutuwab õhtused warjud, mis kikiwarwul mu aeda hiiliwad, tasa, kuulmatult.

Ma istun pingil keset lõhnawaid lilli, keset talweunest ärganud loodust. Ja mulle näib, nagu hõiskaks see weel kord loodenewale päikesele wastu, hõiskaks elu sügawamas jooawastuses.

Uks, mis elumajja wiib, on pooleli awatud. Seal kostawad klaweri helinad. Nagu unistades hõljuwad nad õhus, aralt nad ärkawad ning hajuwad jälle, raugedes ning hääbudes kauguses. Siis painduwad nad äkki ning aina hoogsamaks muutudes, kõlawad nad wiimaks ülistawana wõidulauluna.

Ma kuulatan. See on Soome helilooja Merikanto muusika. Ja warsti kostab mu kõrwu ka lauluhääl, mis ühes ärganud loodusega hõisata näib.

Ah, ma tunnen ju seda laulu . . .

„Ma elan! Ah kuis nüüd rõõmul
Rind nüüd rõõmul ja hõiskel mul
Lõhkumas rind. Nii süda ei iial mul tuksunud.
Ah, kuis waimustus, elu mind täidab.
Ma elan, ma elan, ma elan,
Sest et Looja loon'd elama mind . . .“

Tasa, tasa nutab mu hing. Ja ta pisarad on kui kuumad weretilgad, mis ääretust walust sünnitatud hingehaawust woolawad.

Miks, ah miks räägite mulle elust, kui ma enam elada ei jaksa? Kui tinarasked — lämmatawad udupilwed murdmatute ahelatena mu hinge kõidawad, kui ta end wangistatuna lõukoerana asjata puuris wiskleb, kui ta kisendab ja nutab ilma et wabaks saada, et elada saaks, elada! Kui ta weriseks lööduna, jõuetuna kokku langeb, ja tema waluhüüded aina irwitusena tühjuses wastu kajawad?

Ah ärge rääkige, et olemas elu, et weel wõib elada.

Sest see on walus, nii walus mu piinatud hingele.

Sest ka mina elasin kord . . .

See oli siis, kui weel noor kewade hinges õitsis, kui imeselgelt taewalt päike naeratades enda soojad kiired alla saatis, kui saladuslikud helinad hinges hõljusid, mis tasa, tasa jutustasid suurest tulewasest eluüllatusest. Kui hing suurte küsiwate lastesilmadega ellu waatas ning ootas, ootas . . .

Waid iial ta tulnud, too suur üllatus.

Häwitawana maruhoona söötsid saatuse puhangud mu hinge, nad laastasid ja murdsid mu õrnemaid, kaunimaid lilli, halastamatult neid porri paisates. Nüüd, kui kõik minult rööwitud, kui wiimne minus kustunud, mis weel armastada ning igatseda jaksas, kui kõik wai bunud ja unustusmerre wajunud, ning otsatu hallus mind aina weel piinab, — kuis wõin ma weel elada? Ei, ei, ärge rääkige mulle elust, sest see on walus, nii walus kuulda mu piinatud hingele . . .

„Ma wõiksin ju olla surnud kalmukün gaste all õõs pimeas . . .“

Kas poleks see mitte palju parem? Parem üldse mitte olla, kui aimata, et elu olemas, suur saladuslik elu, täis mõõtmatud sügawusi, ja mitte elada suuta? . . .

Kuis särawad puud noorte lehtede ehtes! Ülekullatuina nad paistawad wajuwa päikese kiirtes. Näib, nagu oleks looduse wõiduhõisk oma ülitipuni jõudnud, õhtuste warjude üle irwitades, mis ikka enam mu aeda hiiliwad.

„Elu!“ kisendan ma, „sa suur, tundmatu, miks, ah miks jääd mulle kättesaamatuks!“ Mu pea wajub norgu, kramplikult haarawad mu käed pingi serwast kinni. „Issand,“ sosistawad mu huuled, „Sina, kes Sa olid surnud ja elad, kes Sa kõik surma koledusi tunned, päästa ka minu waese waewatud hinge surma-ikkeest, mis teda wanglas hoiawad . . .“

Sume õhtune tuul puudutab õrnalt mu palawat oimu. Ja äkki mul tundub, nagu paneks

keegi oma käed mu õlale ning waataks imelikude silmadega mu peale, silmadega, milledes peegeldub mõõtmatu armastus. Ja ma tunnen, nagu hoowaks mulle eluküllus neist wastu, oht-ralt jõuline kogu mu wiletsust ära peletada.

„Ma elan“, kuulen ma teda ütlewast, „ja, et mina elan, pead ka sina elama . . .“

„Üles tõusnud“ sosistan, „su päralt ma olen. Wõta ning juhi mind ellu, mis igawene . . .“

Jällegi kostawad majast klaveri helinad. Ent enam nuta mu hing. Ei, waid ta ühendab end laulja häälega ning laulab uut laulu, alisust laulu elule, mis igawene.

„Ma elan, ma elan, ma elan!

Sulle, elu, mu laulud on kõlamas.

Püha kewad mu hinge siis kroonigu,

Noor kuningas elus ma jällegi ju . . .“

Daniel Fiskar.

Asiisi Franz, Jeesuse Kristuse sõjamees.

Järeldrüff keelatud.

H. von Reberni järele wabalt tõlkinud Joh. Sarow.

6.

Kuues peatükk.

Waata, mina läkitan teid kui lambaid kesk huntide sekk.

Matt. 10: 16.

Nagu eelmises peatükis nägime, oli Franz wäike, oma koosseisu polest nii kirju, osaduse hing. „Ta jagas neile õpetust Jumala riigist,“ ütleb Tertsteegen, „kuidas peab maailma põlgama, oma tahtmist ära salgama, oma meeli hoidma j. n. e. „Kallid wennad!“ kõneles ta, „waadate, kuidas Jssand meid nii heldesti on kutsunud — et meie mitte ainult iseennestele, waid paljudele inimestele õnnistuseks olekime, — et me ilmast läbi käies inimesi enam hea eeskuju kui sõnade läbi meelearandusele ja Jumala käskude pidamisele manitseksime. Kuulutage seepärast lihtjal kombel rahwale meelearandust ja pattude andeksandmist. Lootke Jssanda peale, kes maailma on ära wõitnud. Tema Waim räägib ise teie ja teie läbi ja äratas üles inimeste südamed, et nad ümber pööravad ja Tema käskusid hakkawad pidama. Teie leiaste mitmeid ustawaid ja tasaseid inimesi, kes teid ja teie sõnad wastu wõtawad, aga palju rohkem kõrgemeelseid, üleannetuid ja delaid, kes teie sõnadele kangekaelselt wastu panewad ja teile kõiksugu takistusi teele ette weeretawad. Walmistage selleks omi südamed, et kõik kannatliku ja tasase meelega wõite fallida. — Nii minge siis nüüd — kuulutage inimestele rahu, meelearandust pattude andeksandmiseks. Olge kannatlikud ahastuses, jääge kindlasti palwesse; olge tüdimatud töös, tasaste sõnadega, esikujulikud elus, tänuulikud kõigi annete eest.“ Ta õnnistas neid ja kõneles igaihega ükssikult: „Wend, heida kõik oma mured Jumala peale, küll Ta toidab sind.“

Nii läksid nad, kaks haawal, ja jutustasid, nagu ta neid õpetas. Uus jutlus ei meeldinud rahwale. „Mis inimesed need on?“ küsiti. „Mis see on, mis nad räägivad?“ Jumalakartus ja armastus oli nii kustunud, et selle lihtsamaisi arwastust aru ei saadud. Ühed imetelid, teised pilkasid. Nii sai nende usk alguses teotuse ja tagasiuhamiste, raskuste ja puuduste all proowitud.

See oli suwe algusel, kui nad läbi Umria tasan-diku läksid ja röömuga oma seemet külvasid. Rahwas töötas heina kallal. Wennad oma röömsate laulude ja lahke meeleoluga wõitsid warsti heimaliste usalduse. Et mitte kellelegi koormaks olla, panid nad ka

ise käed töö külge. Kellele ei meeldiks heinaajal kuiwa ilmaga usin tööline, kes töö eest mingit taju ei nõua ja pealegi iga weetilga ja leiva suutäie tänuga ja sõnadega „Jumal tasugu teile seda“ wastu wõtab! Nii töötasid ja sõid nad taluinimestega seltsis, wõtsid osa nende muredest ja puudustest, röömudest ja lootustest, ja kui õhtul heinalised küüni laagrisse jäid, leidis wõimalus röömu põhjusest kõnelda, mis wendade südamed täitis, Jeesusest patuste õnnistegijast, kes rahu annab ja kelle veri meie eest ära walatud. Koidu ajal läksid haruldased käfjalad edasi. Mõningas waatas pead raputades neile järele, aga siiski oli ühele ehk teisele labane tunnistus noolena südamesse trehwanud. Wõidagi uut oli nende filmaringi astunud, kes wendi tundma õppisid; nad olid mehi näinud, kes tõsiselt Jumala käskude järele elasid, tõeliselt omakajupüüdmatud olid ja oma waesusest hoolimata paljud rikkaks tegid. See ei ununenud nii kiiresti, kui ilus kõne meelest ära kaob, ja tänuulikkuse ja aukartusega kõneldi neist meesest; kes alati röömsad olid ja röömu kaasa tõid. Linnades ei olnud wendadel nii lahket wastuwõttu oodata, ega olnud ülesanne nii kerge täita.

Linnades on rahwas alati umbusklikum kui maal: ta näeb, kuuleb ja elab igapäew asju läbi, mis teda niisuguseks teewad. Ta mõõdab kõik arwastuse mõõduga. Seda pidid ka wennad tunda saama. Kui nad Asiisis armuandeid kerjates uksest uksele käisid, ei tahtnud paljud neile midagi anda. „Teie olete oma waranduse ära pillanud ja nüüd tahate teiste kulul elada, see oleks teile muudugi meelt mõõda!“ ütlesid nad kõwasüdamlikult. Tuli päewi ette, mil waewalt juutsid nalga endi kallalt eemale tõrjuda, aga Jeesus, kelle pärast nad selle elu oma peale olid wõtnud, ei jätnud neid häbisje. Kõigist raskustest hoolimata pidid nad tunnistama, et neil Tema teenistuses iialgi puudust pole olnud.

Kus Püha Waimu liikumised sünniwad, kehitarwad need tarka nagu tehese õlgu, kes sellest Waimust midagi ei tea. Wõnda tegi ka Asiisi piiskop Guido, kes esmalt Franzit eest wälja oli astunud, kuna nüüd aga miski uue woolu lahtipääsu kartis, mille kohta weel arwata ei wõidud, kui sügawaks ja laiaks see omas käigus wõib minna. Ta katsus Franzile selgete teha et sedasugust elu, täielises waesuses, ilma miski eramaandusega, wõimatu on kaunem edasi elada: „Teie oluford on ometi liiga wilts,“ ütles ta.

„Stand, siis oleks meil veel wiletsam elada, kui miskit warandust omaksime,“ lausus Franz, kes wailfjelt mõtles: kui õnnis see on, kõik ainult Jeesuse käest saada, ilma et waja oleks inimese küljes rippuda. „Me peame siis selle eest palju hoolt kandma, et seda alles hoida, jah meil peawad ka sõjariistad olema, et seda kaitsta, sest sealjuures sigib palju riidu ja tüli. Et aga jumala-armastus sarnaste murede all jahtub, tahame parem ilma maise waranduseta olla, et ustawa-wamalt ja terve südamega oma Issanda küljes wõime rippuda. Jah mitme takistusega tuli Franzil wõidelda, aga ta ei wõinud neist hoolida, ega omi põhimõtteid muuta, sest Jumala tuli põles tas, mis teda tunnistama ajas: „Häda mulle, kui ma Kristust ei kuuluta!“

Wiis aastat oli sellest ajast möödunud, mil ta haigewoodil eimest korda ilma Kristuseta elu tühjust oli tunda saanud. Mis oli Jumala armu läbi kõige selle lühikese aja jooksul sündinud! Aga kui palju oli veel teha, oh kui palawalt igatseta süda, et mitte üksi oma kodumaal — kus ta nagu kõik juured Jumala sulajed ja ka Jeesus ise, seda läbi pidi elama, et prohwet ei ole aus omal pärismaal — waid ka teistes maades, jah kui see wõimalik oleks, kuni maailma otsani rõõmusõnumet wõiks laiali laotada!

Ta kutsus wennad kokku ja saatis nad jälle kahe haawal mitmesugustes suundades wälja ja andis neile manitsused kaasa. Bernhard ühes kellegi noorema selfsilisega läks Florenzi linna. Paljud inimesed pidasid wendi petjaks ehk nõrgameelseks ja ei tahtnud neid oma majadesse wastu wõtta, kartes, et wiimased neid paljaks warastawad. Nii tuli sageli ette, et nad waewarikka tööpäewa järele, mil nad palju teotust olid kannatanud, mujal omale puhkepaika ei leidnud, kui kufagil warawawõlwi all. Nad ei kohanud ka Florenzis ühtki kaastundjat hinge, kes neile peawarju oleks tahtnud anda. Wiimaks leidsid nad ühe maja, mille warawa wõlwi all kiwipingil leidis. Kui majaproua ei tahtnud neid wastu wõtta, palusid nad alandlikult luba, et mainitud kiwipingil wõiksid öö mööda jaata. Waewalt oli selleks luba antud, kui majahärra ilmus ja küsis: „Mis pärast oled ja lubanud, et need hulgused meie pingile magama heidawad?“ „Noh,“ arwas proua, „ega ma majja neid pole wastu wõtnud, aga mis sellest siis on, kui nad pingil istuwad, seal ei ole ju neil midagi rööwida.“ Oli kibe külm, aga keegi ei tulnud selle peale, et wendadele tekki anda, „sest niisugused hulgused warastawad alati,“ armastati öelda.

Wendi soendas aga jumalik tuli, mis nende südames põles ja nad katsid endid waesusega, millele nad oma teenistuse pühendamad. Pärast lühikest puhke-

aega läksid mõlemad koidu ajal kirikusse jumalateenistusele. Ka ühe majaproua tuli sinna ja imetelles wäga, kui nägi, et mehed, keda ta warasteks ja hulgusteks pidanud, südamlikus palwes põlwitawid. Kui ta alles selle üle järele mõtles, astus keegi mees, kes waestele armuandisid wälja jagas, wendade ette ja pakkus neile raha, nemad aga tõrkusid seda wastu wõtta. „Miks te ei wõta?“ küsiti neilt imeks pannes. „Teie olete ju ka waesed.“ „See on tõsi,“ wastas Bernhard, „aga meid ei rõhu waesus nõnda, kui mõnda teist siin, sest Jumala arm on nii kaugele aidanud, et Tema pärast kõigist oleme wõinud lahti öelda.“ Veel enam imetelles küsiti, kas neil siis miskit warandust on olnud ja wend Bernhard seletas muigates, et neil palju warandust on olnud, aga nad olemat seda kõik ära annud armastuse pärast Jumala wastu.

Nüüd astus nende juurde ülalnimetatud daam, kes neid kaua wadeldnud ja palus häbelikult neid oma majja elama tulla. „Jumal tasugu teile teie heldust, aulik daam,“ wastasid wennad tänulikult ja alandlikult. Aga armuandide wäljajagaja, nimega Guido, wiis neid oma majja ja ütles: „Siin on warjupaik, mis Dünnistegija teile walmistanud, jääge siia nii kauaks, kui siin tahate olla!“ Nüüd õpetasid wennad talle jumalafartust niisuguse wäe ja soojusega, et ta süda liigutati ja äratati. Aga niisugused läbielamised olid haruldased: palju sagedamini käidi nendega pahasti ümber, jah mõnikord koguni rööwitati nende ainuke riie ära. Sealjuures ei hakanud nad kellelegi wastu ja kui imestatud olles nende tawanduse üle, nende omadus jälle tagasi anti, tänasid nad veel lahkkesti. Mõned wiskasid muda neile filmnäkku, teised piistsid neile würfli pihku ja tahtsid neid enestega ühes mängima wiia, puhu rippusid wallatud poisikehed nende kuubide küljes ja laffsid endid läbi tänawate tassida. Nende kannatus häbistas paljude

ülemeelsust: mitmed palusid wendade käest oma ülekohut andeks ja kuulasid healmeel pealt, kui need hingeõnnistusest ja Kristuse armastusest tunnistasid. Teesti, see ei olnud kerge misjonitöö! See tuletab meelde raskusi, mille all Jumala käfjalad paganamais saawad kannatada ja teotust, mis mõnelegi Kristuse tunnistajale osaks saab. Need mehed wõiwad Paulusega öelda:

„Meie ei anna üheski asjas ei ühtegi pahandust, et meie amet ei naerdaks ära, waid kõigis näitame meie endid wälja kui Jumala teenrid suures kannatuses, mitmes wiletsuses, mitmes hädas, mitmes ahastuses wangis, mäsamistes, mitmes walwamises, mitmes paastumises, puhastamises, tundmises, pikas meeles, helduses, Pühas Waimus, armastuses, mis ei ole sa-

Walude teel.

Elu ööde waewas
Oled wõitleja;
Kellel kodu taewas,
Siin sa reisija.

Patu wägi tihti
Kitsendas sul teed,
Waenlaste poolt tehti
Kardetawaks need.

Wäsisid ju ära
Kõrbe radadel,
Kus maailma kära
Kõhus südamel.

Siiski õnnis möte
Tõmbas wägewast,
Kandis ajad ette
Kodust kõrgemast.

Häälled isamajast
Julgustastd sind;
Kadu wuse kojast
Jhkas koju rind.

Kodu — magus sõna,
Kutta edasi!
Kuni jätab sina
Wõõraid radasid.

M. Krimm.

lalik, tõe sõnas, Jumala wäes õiguse sõjariistade läbi paremal ja pahemal pool, au ja häbi läbi, kurja kõne läbi ja hea kõne läbi" — — 2. Kor. 6: 3—8.

Eh! küll wennad seda kõik Kristuse pärast rõõmuga kannatasid, wõib siiski arvata, kuidas nad ihaldasid minna koju jälle tagasi, et kõiki omi läbielamusi oma juhataja osawõtlikkusse ja armastusrikkasse südamesse wälja puistata, kes neid oskab dieti mõista, hästi kinnitada ja trööstida. Oh, kuidas igatsefid nad ka rahu ja waikuse järele kodumaa metsades, usaldawa ümberkäimise järele teistega ja ühiste waikete-palwe-tundide järele! Meie suudame waewalt omale wendade hingede seiwuforda ette kujutada, kes piiblit lugeba ja Jumala sõnast jõudu wõtta ei saanud (piibel ei olnud siis rahwa käes), waid sellega pidid leppima,

mis nad jumalateenistustil neile wähe tuttawas ladina keeles Jumala sõnast wõisid kuulda. Seal pidi palwes ümberkäimine Jeesusega mõjurikkam ja Püha Waimu otsekohene juhatus palju selgem olema kui meil, kel Jumala sõna käes on, kust Issanda tahtmist wõime tundma õppida.

Wõib oletada, et Franz jättis arwatawasti wenna Leo oma juurde ja saatis teised kuus kõik wälja. Tema süda saatis neid nende ewangeeliumiteil ja ka temagi südames oli igatsus neid jälle näha ja siis walitses ka suur rõõm, kui wennad jälle kõik tagasi jõudsid ja Portsiunkula kabeli juures olewas hurtsikus ühes koos Issandat, kiituselaule lauldes Tema heategude eest wõisid kiita.

(Järgneb.)

Bompei linna orjatuudruk.

Tõlkinud D. W.

16.

14. peatükk.

Jreene.

Õnnetus, mis Jreenet tabanud, riisus talt filma-pilguks kehalise kui waimlise jõu. Wiktor kandis ta tupp ja asetab waibale. Elu awaldus Jreenes weel sellel läbi, et ta pea oma märja kuue woltidesse peitis.

„Jreene,“ hüüdis Sowroonia. „Mis juhtus sinuga? Sa oled ju läbimärg, laps.“

Jreene ei liigutanud.

„Tal on arwatawasti raske hingewalu,“ ütles Wiktor. „Jäta teda rahule!“

„Märjad riided wõiwad talle surma tuua,“ wastas Sowroonia nii tasa, et ainult Wiktor seda kuulis. Siiski täitis ta oma mehe soov ja ütles armastuses Jreenele: „Jumal trööstigu sind, mu õde!“

Jreene ei tõstnud pead. Ainult üks sõna kerkis ta lumivalgeilt huultelt: . . . „Jumal!“

Mõne minuti lamas ta weel, siis tõusis ta üles, waatas suuril tumedail filmil Sowroonia ja Wiktori poole ja ütles siis ruttu, nagu kartes, et jõud uuesti rauged enne kui ta jõuab lõpetada:

„Sehwia, ma olen ihu ja hinge poolest kokku warifenud. Eile suri Koriander; seal wõttis tema õetütar kõik waranduse omale ja ajas mu majast wälja, isegi mulle mitte aega andes, et oma riideid oleksin wõinud wahetada. Poleks mu wabadus olnud kirjalikult kinnitatud, oleksid nad mind jälle orjaks teinud. Nüüd palun ma teilt peawarju, sest teist warjupaika mul ei ole ei taewas ega maa peal. Teised sõbrad ja tuttawad ei taha midagi minust teada nüüd, kus ma waene olen. Inimesed lükkawad mind enestest, sest ma ei wõi neile midagi enam anda, ja Jumal minust midagi teada ei taha, sest et ma Teda salgasin. Kuid meie suguluse pärast, mida ma ial ei salanud ja Selle pärast, keda teie teenite, kes ka minu eest ristil suri, andke mulle warjupaika majas, mida mu mees teile kinkis, peawarju mõneks päewaks, mil ma weel selles elus elan. Andke mulle tüki leiba, nii kuidas seda orjale ette wifatakse!“

Jreene pea langes ikka sügawamale rinnale ja hääl waikis.

„Kallis,“ ütles Sowroonia õrnal häälel. „Tänu Jumalale, et Ta sind meie juurde saatis! Sa jääd siia elama ja jagad meiega kõik. Ära mõtle, et Jumal midagi sinust teada ei taha, Ta juhatab ju sulle warjupaiga nende juures, kes sind nii wäga armastawad. Tõuse üles, mu õde, ja tule minuga, ja tarwitad rahu!“

Jreene ei wastanud, lasi end aga magamistuppa talutada, kus talle rutuga ase oli walmistatud. Õnakuulelikult heitis ta woodise oma õe õnnistuspoowidel, kes walmis oli Jreenet tema õnnetuses ja hädas niisama südame wastu wajutama kui siis, kui Jreene oma õnne ja kuulsuse tipul seisis. Siis läks Sowroonia wälja oma abikaasa juurde ja küsis:

„Ega ma sinu tahtmise wastu ei talitanud, Wiktor?“

„Millal tegid sa midagi, mida mina heaks ei kiitnud, mu armas?“ wastas Wiktor. „Ma kardan ainult, et ta meile kauaks ei jää.“

„Seda kardan minagi,“ ütles Sowroonia kurwalt. „Jääb ta kauaks wõi mitte, peaasi on, et karjane kadunud lamba koju kannab ja ma usun, wimne on koduteele minemas.“

Kui nad Jreenet järgmisel hommikul nägid, ei olnud seesama Jreene, keda nad Korintusse tulles terwitasiid. Tema ilu ja elamus olid täiesti kadunud. Nendega ühes ka põlastaw uhkus ja umbusk. Kehalitselt oli ta haige — siisemisel aga tasane, alandlik kui wäike laps. Ei rääkinud ta enam tõele wastu, ainult Jumala halastust ei saanud ta uskuda. Ta tunnistas, et Jumal olemas ja et Ta neile ta-sujaks saab, kes Teda kindlasti otjivad; kuid et need, kes ei otjitud, waid eneste ja teiste juures Tema häält püüdsid surmata, armu leiawad, — seda ei suutnud ükski Jreenele selgeks teha.

Aegamööda said teised teada, et Koriander lühikeste haiguse järele surnud, weel enne kui tal oleks aega olnud Jreenele ta warandust kindlustada. Wiktor tahtis õigusteadlaselt nõu küsida, kuidas Jreene õigusi maksma panna; Jreene aga palus:

„Ära tee seda, armas wend! Tänan sind su hea tahtmise eest, kuid ära wii mind rahust jällegi tormise, tolmust Jumala jalgel ilma möllusse. Mis oleks mulle veel rikkus ja au? Mu elu kaob; las ajalikud asjad jätawad mind rahule, igawesist asjust mul muidugi rahu loota ei ole.“

Wiktor waikis. Ta tundis, et Ireenel õigus oli oma elu lõpetuks pidada. Lääbirääkimise järel Somrooniaga läks Wiktor ja palus, et Stehwanus Ireenet maatama tuleks.

Raske ülesanne seisis Wiktori ja Somroonia ees, kuid mitte nii raske, kui see mõni aeg hiljem Korintuse kogudusel oleks olnud, kui „puust ristid kuldseid piiskopid“ „kuldsetele ristidele ja puust piiskoppidele“ maad andsid, kui senised koguduse wanemad koguduse isandaiks said, siis käidi „äralangenutega“ nii karmilt ümber, et see sugugi selle wäärt ei olnud kes terve päewa käsi langenuite järele wälja sirutab ja hüüab: „Tulge tagasi, teie äralangenud, miks tahate teie surra?“ Nii ei olnud veel ristikoguduse algul, kuigi apostel Paulus ka just Korintuse kogudusele pidi kirjutama, et nad kahetsejat patust wäga juure kurvastusse ei jätaks. Ireenne õnneks oli piiskop wäga heasüdamlik mees. Ta raputas pead kui langemisest kuulis, pärast aga muutusid näojooned lahkemaks, kui ta teada sai, et Ireenne jägawasti kahetseb ja pealegi veel surija on, kes ise ei saa tulla, et kabeli ees põlmitada ja uuesti wastuwõtmist paluda, nagu seda harilikult sarnasel korral nõuti. Ta lubas Ireenet maatama tulla.

„Kes sa oled, mu tütar?“ küsis ta, Ireenne woodi juures istet wõttes.

„Kõige suurem patune,“ wastas Ireenne taja. Ma patustasin walguse ja tõe wastu, salgasin Jumala ja tegin meelega oma südame kõwaks.“

„Soowid sa päästetud saada?“

„Kõigest hingest.“

„Wõid sa Jumalale mingit häätegu tuua, et selle läbi oma hinge päästa.“

„Ei ainuiski.“

„Wõid sa mõnda pattu Jumala ees heaks teha?“

„Ei, kindlasti mitte.“

„Siis paistab mul,“ wastas Stehwanus rahulikult, „et Kristus su hinge päästmise oma kätte peab wõtma; muud teed siin ei ole.“

„Liig hilja,“ wastas Ireenne kurwalt.

„Ja muidugi.“

„Ja siiski mõtled sa, et sina päästetud ei ole? Kuidas see tuleb?“

„Sest et ma liig raskelt olen patustanud.“

„Nii wõib siis Kristus ainult wäikesti patuseid päästa? Minu tütar, ära tee Isjandale häbi nõnda

uskudes. Kui tema veri sind pesta ei wõi, mis on siis sul Temaft kasu? Kui ta töö sinu päästmiseks ei ulata, kus on siis Tema õigus? Kui Ta halastus sind ei aita, kus on siis Ta wägewus?

„Teie ei mõista mind. Ma ei mõtle, et Ta mind aidata ei wõi?“

„Milles kahtled sa siis?“

„Kas Ta mind tahab aidata.“

„Nii kahtled sa Tema armastuse juures. Laps, kui ma tial peaksin mõtlema, kas mu Õnnistegija täielne Päästja on, siis tahaksin ma ennemini Tema wägewuses kui Ta armastuses kahelda. Waata, ma tunnen sind ainult üks tund ja ei ole sind tial enne näinud; siiski annaksin ma selle lühikese aja, mis mul veel elada on, et sinu hinge päästa. Julged sa öelda, et Isjandal halastust wähem on kui minul?“

„Jaa, ma ei ole teid põlanud, naernud ega salanud. Ma ei ole teilt lugemata hääteguisid saanud ja siiski lõpuks öelnud: „Ma ei tunne teid.“ Ma ei piinanud teie sulaseid, sest et nad teid teenisid. Seda kõik ja veel palju enam tegin ma Jumalale.“

„Apostel Paulus ja Peetrus tegid niisamuti.“

„Nii hirmsalt küll mitte kui mina.“

„Weel palju hirmsamini. Kuid ütles, laps, milal andis Isjand Jeesus sulle taewast teada, et ta sinu eest ei furnud? Kui sa mulle seda ütled, siis usun ma, mis sa räägid; enne aga mitte. Mandlekid ja rõhutud südamed on talle iseäranis wäärtuslikud. Kes Tema juurde tuleb, seda ei taha Ta wälja liikata. Koormatuile ja waewatuile pakub ta rahu ja hingamist.“

„Waewatud ja raskesti koormatud, nii olen mina,“ õhkas Ireenne.

„Siis mine Tema juurde, mu tütar, Ta töotuse pärast. See on ju sulle antud. Ta pakub seda sulle. Ta ootab sind. Lased sa Teda oodata?“

Ireenne ei wastanud, ainult pisarad weeresid palgeilt. Stehwanus mõistis, et seks silmapilguks on ta kõik öelnud. Ta tõusis üles, õnnistas Somrooniat ja Ramillat ja läks.

Üks päew möödus teise järele ja Ireenne jäi ikka nõrgemaks. Somroonia hoolitsees wäsimatult haige ihu ja veel haigema hinge eest. Ta luges talle Matteuse ewangeeliumi ja kirja Korintuse rahwale, kuid see kõik näis talle enam kahju toowat kui kasu. Igast kirjakohest wõttis Ireenne just seda, mis teda hukka mõistis. Kui Somroonia õndsakskiitmisiluges, ütles ta: „Pea kinni, armas Somroonia, see mõistab mind hukka.“

„Kuidas nii, mu õde?“ küsis Somroonia.

(Järgneb.)

Jlmawaate nurk.

Wõitlus usu ja uskmatusse wahel Põhja-Ameerikas.

T. Kugeli järele wabalt K. L. Marley.

Paljud mäletawad veel Saksamaa ägedat usuteadlaste wõitlust apostolikkuse pärast ja kaitseseisukoha kindlustamist nende modernistide wastu, kes esinesid teaduse nime all oletusega, et piibli Moosese raamatud, eraldi aga kümme käsku, oma põhijuurtega pärit on egiptuse ja assüüria — babüloonia õigusõpetusest.

Nii sündis kuulsaks saanud „Piibel-Paabel“ riid. Liberalistid wäitsid, et piibel paganlusest wäljaarenenud raamat olla ja sellepärast hoolsa „sisemiste“ arwustuste ja paranduste alla peab wõetama, kuna teine alalhoidev wool piibli üksiltemale omast jumalikkude sisseantud seisukohta kaitses ja inimõistuse targutamist tema juures ei lubanud.

Nüüd on Ameerikas samagi wõitlus käimas. Siingi on tõe põhjani uuristaw liberaal-usuteadus kõwa pinda leidnud. Tema häbemata pealetükkiwa mõju hädaohus on muidugi kõige enam suurendanud Ameerika usundid — kirikud, millede ülikoolides ja usuteadlikkudes seminarides juba kauemat aega professorid piiblitõdedest kõrwalekalduwaid õpetusi ja piibliarwustust õpetawad, mis tihti kuni moodsa paganluseni on wiinud. Alalhoidwa piibliusu kaitsjad nimetatakse siin fundamentalistideks ehk ortodoksideks, sest et nemad piibli algtõdesid kaitsewad. Fundamentalistid on peaausalt baptistid, methodistid, kongregatsionalistid ja presbüteriaanid. Et mainitud piibliusu näewad hädaohus olewat omis kogudustes oma professorite, misjonäre ning waimulikkude tegewuse läbi, esinewad nemad siin kui tõsised usukaitsjad õnnistuse tõeluse eest Jeesuses Kristuses. Ei wõi nad waadata pealt kui ühe kahtlase teaduse nime all killustatakse piiblitõde ja purustatakse inimtarkusega ainus jumalik õnnistussild. Dr. Massen, üks alalhoidwa woolu juhtidest, ütleb: „Ma ei tunne teist Kristust kui piibli Kristust. Piiblis aga on seitse tähtsat punkti tema isiku kohta kindlat. Need oleksid: Tema üliloomulik sünd, patuta elu, asetäitew surm, ihulik ülestõusmine, wõidurikas taewaminek, tema nägemata isiklik elamine usklikekude ja tema jälletulemine pilwedel. Kõike seda ma piiblist loen, usun ja kuulutan, sest see ewangeliium päästab praegu weel patuseid kui mind ja sind“.

Suurte usundite häälekandjad lähewad oma wõitluswiisides liberaalwoolu vastu üksikestest lahku, kuna muist soowitawad jääda rahulisele äraootawale seisukohale ja näewad praeguses liberalismis ainult üht möödawat kirikuajaloo ratsionalismi wormi, soowitawad teised astuda ägedamasse wõitlusesse ja peawad passiiwsust sel puhul äraandmiseks. Näiteks „The Ministers Monthly“ kirjutab: Selle jultunud usu äralangemise vastu ei saa tunda mingisugust kannatust ja salliwust. Kõige tõsidusega peawad piibliusklikud üles ärkama ja wõitlusesse astuma ja Kristuse kogudusest liberaalwoolu juurteni välja kiskuma ning kõik liberaalõpetajad kirikuühendustest välja heitma. Sallimise ja ootamise aeg on täis. Püha kindlusega tuleb kõige vastu üles tõusta, mis piiblit õõnestab ja piiblit wõltsib.

Kui tuletame meelde, missugust jultunud kihutustööd see uskmatu waim igal pool teeb, isegi paganamaal, siis on meile arusaadaw pealetungijate nõudmine ja väljaastumine, mis ka on tõesti piiblik (Kal. 1. 8).

Juba on modernistid siin omale lasnud nende maitsele ja „teadusele“ wastawa piibli trükkida, nimetatud „Schorter Bible“. See piibel on niisõrd põhjalikult piibli-puhastuse käsile wõtnud, et näiteks terwest kolmandast Moosese raamatust rohkem järele ei ole jäänud, kui 17 salmi ja needki moonutatult. Eessõnale on tuntud ju tähtsamad Ameerika „kristliku“ noormeeste seltside juhid (Y. M. C. A.) omad nimed alla kirjutanud. Missugune pörutaw tõe. Selle inimitöö meistertegu soowitatakse meile nüüd meie proowitud piibli asemele. Mis ime, et wõrsus noorsugu, kel ei wanemate-austust, patukartust ega südametunnistust ei ole. Paganlik kehakultus on tõsise usu asemele tulnud.

Nüüd weel lühidalt liberaal-usuteaduse õpetuse peapunktidest. Wõtame siin need seletused professor Macheni ettekandest, sest liht surelikkude seletused ei maksa liberaalhärrade juures ühtki. Machen ütleb: „On suur eksitus öelda, et praegune liberaal-usuteadus ainult mõnes tähtsusetas punktis läheb alalhoidwast lahku ja kui oleks ta ka üks omapärane nähtus usuteaduslikul piibli põhjapinnal. Sugugi mitte, moodne usuteadus wõrsus ühest hoopis teisest juurest. Nii kui eelpool nimetasime, usub tema piibli (oma piibli) wõrsumist paganlusel arenemisteel. Nii ei ole neil siis mitte see sündimisjuur, mis meie piiblit. Siin on teine alus, siin on ristiusk oma wiimse üdini moonutatud ja ümber õhitatud. Tema põhi-

joon on antikristlik, kus inimene tõstetakse Jumalaks. Palju kawalat walet on selles liikumises. Tarwitatakse rahwale wilunud ja pühi sõnu usust, milledele aga antakse teine mõiste ja millede all kujutatakse ette tihti just wastupidist. Nõnda petetakse rahwahulki kuuldes tema kalleid usuawaldusi Jumala Pojast, P. Waimust j.n.e., millede all aga liberaalõpetajad mõistawad midagi hoopis teist. Moodne usuteadus läheb piibliusust lahku kõigis tähtsais piibliõpetuse punktides, nagu Jumalast, inimesest, Kristusest ja õnnistustest.“

Umber järgmised oleksid kõigile liberaalidele ühised õpetuspunktid: Nende seisukoht piiblikohta on riivatud. Piibli korrast ja seadustest arwawad nad wähe, sest tähtis olewat ükski usuline elamus üksikus, mille läbi on usu läbielamus muutunud isiklike tundmuste ja meeleolude mängukanniks, piibel aga tunneb usulist läbielamist ainult usu pinnal. Jumala isiklik olemine väljaspool loodust wahetatakse ära mingisuguseks panteistlikuks mõtte wormiks. Mõned kõnelewad küll weel Kristuse inimeseks-saamisest, kuid ainult sümbolina, sest inimene on loomulikult harilikus seisuses üks Jumalaga. Igal juhtumisel püütakse ära kaotada isiklik wahe Jumala ja looduse, kui ka Jumala ja inimese wahel. Nee on peened wõrgud ja paganuse aated. Inimese patusiüd eitatakse, sest patutundmine on kadunud. Inimene on loomu poolt hea ja wõib oma tahte jõuga kõik head teha.

Eelpool öeldust näeme, et piibli algõpetustest pea ühtki ei jää püsima, waid kõik on poolpaganlik. Professor Macheni arwamisel on wiimse 75 aasta jooksul moodne liberaal-usuteaduse kristlik ilmawaate peaaegu paganlikuks muutunud. Sellepärast ülistatakse ka Kreeka mõtetarku, buddismi j.n.e. Pühakirja autoriteedi heidab liberaalwool täiesti ära. Iseäranis põlastuswäärilised on temale Wana Testamendi „kõlbluswastane moraal“ ja ap. Pauluse kirjad. Oma maitse järele ehitawad nad enesele Kristuse kuju, sest isegi mitte kõik Jeesuse kohta öeldud ei käida kokku tema isikuga, waid need usust äralangenuid alles ütlewad „sisemistel“ põhjustel, mis tema kohta maksab ja mis ei. Nii walitseb liberaalhärrade juures kõige suurem isiku usk, ustakse professoreid ja nende oletusi, mis tihti sugugi ei ole põhjendatud. Seda kõik „teaduse“ nime all. Individualism ehk skepsis on nende härrade usk.

Kui liberaalid ka ütlewad, et Kristus Jumal on, siis ei mõelda siin mitte üksust loojaga, waid suuremat ideaal-inimest.

Wiimaks õpetawad liberaalõpetajad ka üht hoopis teist õnnistust, kui seda õpetab piibel. Päästmise lähtekoht ei ole mitte Jumal, waid inimene ise. Jeesuse piiblik omapärane waheseis eitatakse täiesti. Ainult tema surm suure asja eest (idee eest) tõstab teda teistest kõrgemale.

Kristuse werelunastust neil waja ei ole, sest pattu piibli mõistes nemad ei tunnista. Tema päästmise töö heidetakse kas täiesti ära, ehk meile harjunud lausetele ja sõnadele antakse wale kawalal wiisil teise mõiste, mille läbi end hulgald inimesed petta lasewad, arwates oma ees seiswat piibliusklikku inimest. Kristuse lunastuse mõju on tema elu ja surma moraalne mõju ja rohkem midagi. Kristuse karikatuurpildis, mida kujutawad liberalistid, ei leia meie lähemal tutwunemisel pea ühtki meile ewangeliiumides armsaks saanud Jeesuse kuju joont. Liberalistide lootus ja lunastus seisab kas müstikas ehk käsumeelses eneseparanduses, wäga tihti upsakas eneseteadwuses. Öeldu läbi on meile wist kõigile selge, et liberaal-usuteaduses midagi meie südamele kallist ei ole, kõik on wesiseks inimtagutamiseks muutunud. Piibli ja Kristuse isiku juures on teaduse nime all hirmsam wägiwalla tegu korda saadetud. Usult on wõetud tuum, kuna rahwa ees jätkatakse harjunud sõnade all inetut näitemängu, nii et paljud asjast tundmatud pimedast peast jooksewad hukatuse woogudesse.

MÖNDASUGUST.

WEEL ÜLESLEIDMATA MAAKOHAD. (Aafrika uurijalt Hans Schomburgkilt.) Pärast suuri ja arwurikkaid uurimisreisid, mis viimasel kahe aastasaja jooksul igas ilmajaos ette on wõetud, tohiti uskuda, et tänapäew terwes maailmas enam ülesleidmata maa-alasi ei ole. Kuid siiski leidub weel tänapäew lagendikke, kuhu weel ükski jalg pole astunud.

Suuremad maa-alad Sise-Austraalias on weel üles leidmata ja uurimata. Weestühjad kõrwed on isegi kõige külmawerelisemaile ja üliljulgeile uurijaile wõimatuks teinud neid maakohti üles leida.

Lõunameres on Uusquinea, mis alati tagajärjekalt kõigile waldamiskatsetele tõrgub omi saladusi paljastada, mis põlismetsades uinuwad. Wahwa pealik Detznerilt, kes julge sõjakõigu sinna ette wõttis, olemes saanud esimese teate neist tumedaist põlismetsa maakondadest.

Nii kui Uusquinea, on ka Lõuna-Ameerikas läbipääsmata põline mets, mille elanikud öeluse ja malariaga käsi käes käiwad. See on koht, kus weel ülesleidmata maid leidub, milliste suuruse kohta meie waewalt ülewaadet wõiksime teha. Aleksander von Humbolt ja sir Robert Schomburgk olid küll esimesed, kes mainitud maawaldamiseks on ligi tunginud.

Aasias seisab meil saladuslik Tiibet weel praegu kui muinasjutumaa ees. Inglise obrest Younghusband ja meile kõigile tuntud Swen Hedin wõisid wähemalt natuke saladusteloori kergitada, mis ikka weel üle selle uurimata maa-ala lasub. Inglise ekspeditsioon, kelle peasihiiks Eweresti mäe waldamine oli, teatab meile weel mõnda huwitawat sellest.

Peale mõne Sundasaarestiku põlismetsa maakondade wõiks Indiat kui täielikult uuritud pinnaks lugeda. Suured ülesleidmata maakonnad peituwad loomulikult igawestes lume- ja jääväljadel — kõrbedes, põhja- ja lõunana juures, ja kuigi need omi waldajaid on leidnud, ei ole ometi ümberkaused maaribad milgil kombel uuritud. Ühtlasi ei ole ka mainitud maaribad inimestele asukohaks kõlbulikud, kuid siiski mõni huwitaw teaduslik probleem wajab siin lahendust.

Kõige huwitawam on tingimata Aafrika uurimislugu, millest ka minule osawõtmine wõimalikuks sai. Kuigi tänapäew suures Aafrikas, mida weel wäheste aastate eest õigusega „pime maajagu“ nimetati, weel ainult wä-

heseid uurimata maakondi Kongomaade, õhturandade ja põhjahommiku Aafrika kõrbede piirkondade põlismetsades leidub, — on see ometi peaausjalikult Saksa uurijate teenus, kes Aafrika uurimisloos peaosas on etendanud.

EGIPTUSE KUNINGATE HAUDADE SALADUSED. Inglise professor Slinders Petrie pidas hiljuti lühidalt ühe ettekande Londoni ülikoolis wäljakaewamistest Egiptuses, kusjuures ta ka üht wana Egiptuse ehitusmeistri naljategu meelde tuletas, mis alles ümmarguselt 3000 aasta järele naerwale järeilmale tuttawaks saanud.

„Kui meie seal juures olime“, jutustab kõneleja, „et üht teed püramiiti kellegi kuninganna hana juurde leida, otsisime wäljaspoolt pinnalt ühe ukse üles, mis nii kunstlikult oli seatud, et isegi üht lõhetki kusagilt leida ei olnud.

Meie asusime jalamaid ukse awamiseks tegewusse lootusega, et siit sissepääsu wõimalust sisemistes ruumidesse leida. Pärast suurt jõupingutust läks meil ka lõpuks korda ust omast kohast ära nihutada. Meie suureks üllatuseks seisis aga ees suur kiwimürakas, mis nähtawasti selleks otstarbeks sinna oli paigutatud, et igaüks end petetud leiaks olewat, kes siin teed kuningate haudade juurde otsiwad. Üks tõendus, et ehitu meistrid juba 3000 aasta eest tabawat nalja oskasid ajada.

Kõneleja tõi siis rea kinouleswõtteid ette, mis tema wäljakaewamistegewust illustreerisid. Kõige huwitawam oli pilt ühest tüdrukumuumiast, keda umbes 3000 aasta eest sinna paigutatud. Tema juuksed ja näonahk olid imestust äratawalt alal hoidunud. Kätt loua all hoides oli see istuwas poosis.

Professor Petrie mõtleb mainitud imelist muumiat Inglismaale üle wiia Briti muuseumi hoole alla andmiseks.

Teisel pildil oli esitatud wäike kuldne madu, kelle silmad granaatkiwi (kalliskiw) olid, mis kord kuninga Senusert II krooni otsaesise paela ilustuseks olnud. Ent see on ainuke kuldne eksemplar, mis Egiptuse kuningate peahetetest leitud ja meile saanud.

Weel oli üks pilt ühest meekarwa alabasterwaasist. Sellel oli otstarwe, nii kui pealkirja järele näha: „mis enesse mahutab kõik, mis maa pealt leida wõiks“. Waas on pärit ühest hauast, milles seda tarwitati nõuks, kuhu mahutati igasugu ohwriandeid, nii kui: toidunaineid, jooke, sõjariistu j. n. e., mida harilikult waimudele tarwitamiseks pandud wana pruugi järele.

KODUMAA TEATEID.

NARWA C. E. NOORED wõisid Ülestõusmis-pühade ajal maitsta rohkeid Issanda õnnistusi. Külalistena olid ilmunud Tallinna C. E. noori ühes w. w. Laari ja Sirotkiniga. Koosolekuid oli rohkelt, kust Issand ei puudunud. Hulga noori wõis tunnistada omast isiklikust Päästjast, kuna mitmedki leidsid rahu Temas. Kaswagu külitud seeme jõudsasti!

TALLINNA S. RISTI C. E. ÜHING pühitses tänawu 27. aprillil oma 6. aastapäewa. Mitmedki lained on Ühingust üle käinud, kuid Issand on armulikult neid kannud edasi; iseäranis ligi on Ta olnud wiimsel ajal. Aastapäewa ennelõunasel tegelikul koosolekul terwitati südamest Ühingut 10 kohast isiklikult ja 2 kirjalikult ja soowiti edasi jõudmist Issandas. Pärast lõunat peeti suurem noorsookutsekoosolek rahwa poolt täis kiilutud Lienthali palwemajas ja lõpuks oli ühinguruumes armas tänukoosolek.

Ühing on töötanud 12 toimkonnaga, kuna omawahel ilmub kena wäike opalograafitud kuukiri „Sihi poole“. Märtsikuu lõpul korraldati ka esimene

koolinoorsoo-koosolek, mida Issand wäga õnnistas. Olgu Issanda ühendaw meel ja armastus edaspidi nende seas waltsemas ja jäägu eesmärgiks ikka hingede päästmine Õnnistegijale.

WIIMSI-MAARDU C. E. ÜHING pühitses 6. aprillil oma kolmandat aastapäewa. Maaolud ei luba ju maa noorsooühingul nii järjekindlalt töötada kui linnas, siiski wõib ühing tänada Issandat läbikandmise eest. Oleks soowida, et maa-ühingud rohkem otsekohest noorsootööd teeksid püha-päewakoolide ja noorsookutsekoosolekute näol.

Tallinnast ja mujalt oli ilmunud külalisi. Issand pangu meie noored neil mererannikuil tule-tornideks, kes mõnele elumerel uppujale walgust ja kätt wõiksid sirutada!

ROSLEPAS, Noarootsi kihelkonnas, ehitasid seal elawad rootslased omale suure kena palwemaja. Maja on seest tapitseeritud ja allpool seinad laua paneeliga ära löödud. Selle ilusa maja ehitas üksainus küla üles. Siin on jälle kord näha, mida üksmeel ja heatahtmine wõiwad teha.

WÄLISMAA TEATEID.

BELGIA EWANGEELIUMI SELTS töötab aliantpinnal ja on omale teinud ülesandeks Belgias igasse majja toimetada üht Uut Testamenti. Mõödunud aastal laotati laiali 90.000 testamenti ja piiblit. Üks piiblimüüja on nelja kuu jooksul 131 linnas wiibinud ja neis 12.000 Uut Testamenti ära müünud. Missuguseks õnnistuseks wõiwad need pühakirja osad sellele Jumalast äralangenud maale saada!

SAKSA WENNASTE KOGUDUS on kirikujuhatusetele teinud ettepaneku neid kui iseseiswa töökorralduse kirikuühendusse wastu wõtta. Selle läbi saaks wennaste kogudus õiguse kirikupäewadest osa wõtta kuigi hääleõigusega. Kirikujuhatust wõttis ettepaneku rõõmuga wastu.

„NATIONAL LUTHERAN KONZIL“ on Euroopa riikide ülesehitamiseks palju raha annetanud. Lätimaale on antud 19.388 ja Eestile 32.573 dollarit.

TURKESTAANIS muhameedlaste seas töötawad suurte raskuste all paar wenda õnnistusega. Esimest wilja on juba näha, sest mõned on saanud usklikuks. Mitmel pool on igatsust Kristuse tõe järele. Millal ärkawad need miljonid Kristusele surnud hingi?!

MOSKWAS on uuesti awatud õigeusuliste waimulik akadeemia. Páris imestama peab, et siia professoriks on kutsutud keegi methodist Dr. Hecker, kes hakkab lugema kristlikku eetika- ja usuajalugu.

DR. SIMONS Riiast, meil Eestis hästi tuntud methodisti kiriku juhataja, on Tartu ülikoolile 100 dollarit kolme wõistlustöö tarwis saatnud. Wõistlustöö aineks oleks: „Methodisti kirik kui faktor ristiusu arengul.“ Tööd tulewad sisse anda professor Sildile. Eht ameerikaline wõte.

SADHU SUNDAR SINGH sõita tulewaks aastaks Ameerikasse, et seal pidada suuri rahwakoosolekuid. Juba Indias teeb ta oma töökawa kindlaks. Ameerikas tehakse juba eeltöid hiigla-koosolekute korraldamiseks.

CALIGULA LAEWAD TAHETAKSE MERE-PÕHJAST ÜLES TÕSTA. Itaalia walitsus on otsustanud lasta merepõhjast üles tõsta mõlemad laewad, mis hirmuwalitseja Caligula (37—41. e. Kristust) suwitusmajadeks olid olnud. Wanad kirjanikud nimetawad neid kaht laewa tihti. Laewad arwatakse Nemi wežes 45 jala sügawuses olewat. Loodetakse neist leida wõrratuid warandusi, sest need suured laewad olid selle aja toredama luksusega warustatud.

Wäljaandja: Eesti Usklikkude Noorte C. E. liit.

Wastutaw toimetaja: R. L. Marley. Toimetuse aadress: Tallinn, Kotsepu t. nr. 6—2.

Uus broshüür:

„Wiimsed leheküljed ühe ohwitseri päewaraamatust“.

Tükk kõigist 5 mk.

Saada kõigist ühinguist ja „Selttimehelt“.

I. Tallinna matuse Talituse äri

Lai tänaw nr. 2, kõnetr. 698.

Seal wõib leida kõik, mis matuse korral tarwis läheb. Omal surnuwankreid

Aust. w. I. Sakeus.

Rätsepaäri.

Wõtan tellimisi wastu meesterahwa-riiete jaoks tellijate, kui ka omaist siise- ja wäljamaa riietest.

Austusega w. J. Tiismann

Liivalaia tän. 9—1.

Teen igasuguseid kellasepa töid.

Tellimisi palun ära anda Tallinnas:

„Selttimehe“ kassapidajale ehk töökotta Wilardi tänaw 3—10 (hoowis).

Terwitades wend

G. Henny.

R. Ü. „Külwaja“ trükk, Keilas.

Hind 20 marka.